

ÚVODNÍK

„Lebo ako telo je jedno a má mnoho údov, ale všetky údy tvoria jedno telo, aj keď ich je mnoho: tak aj Kristus. Veď aj my všetci v jednom Duchu sme boli pokrstení v jedno telo, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní; a všetci sme boli napojení jedným Duchom. A veď ani telo nie je jeden úd, ale mnoho (údv). Keby noha povedala: Pretože nie som oko, nie som z tela – či zato nie je z tela? A keby ucho povedalo: Pretože nie som oko, nie som z tela – či zato nie je z tela? Keby celé telo bolo oko, kdeže by bol sluch? Keby celé (telo bolo) sluch, kdeže by bol čuch? Takto však Boh rozložil údy v tele, jeden každý z nich, ako On chcel. Keby však všetky (údy) boli jedným údom, kdeže by bolo telo? Takto je síce mnoho údv, ale jedno telo. Veď oko nemôže povedať ruke: Nepotrebujem ťa! Alebo hlava zas nohám: Nepotrebujem vás! Ba čo viac: údy tela, ktoré sa zdajú slabšími, sú veľmi potrebné, a tie, ktoré sa nám zdajú menej cennými na tele, tým väčšími si ich uctieваме, a našim neslušným (údom) dostáva sa tým slušnejšieho odenia, ale naše slušné (údy) to nepotrebujú. Tak zostal Boh telo, že zaostalému dal väčšiu česť, aby nebol v tele rozkol, ale aby údy navzájom rovnako sa starali o seba. A preto keď trpí jeden úd, spolu s ním trpia všetky údy; keď sa jednému údu dostáva oslava, radujú sa s ním všetky údy.“

1. Korintským 12, 12 – 26

Bratia a sestry,
na minuloročnom konvente sme prezentovali dôležitosť cirkevného zboru ako duchovného domova. Duchovný domov je miestom, ktoré chce do svojich priestorov pojať všetkých, ktorí sa stotožňujú s našou vierou v Ježiša Krista. Každý z nás má skúsenosť, že žiť v dome s inými ľuďmi, nech sú nám akokoľvek blízki, prináša aj ťažkosti a nedorozumenia. Tak je to aj v našom cirkevnom zbore, ktorý sa skladá takmer z troch desiatok spoločenstiev. Tieto spoločenstvá sú na rôznych miestach a tvoria ich ľudia od malých detí až po najstarších členov. Na jednej strane táto rôznorodosť je pre zbor veľmi obohacujúca, no na druhej strane prináša, samozrejme, rôzne pohľady na život a na fungovanie zboru. Iné sú očakávania mladšieho dorastu, iné mladých rodín. Iné predstavy o pomoci zo strany zboru má zborový spevokol a iné modlitebné spoločenstvo. Preto nečudo, že nie vždy si dokážeme porozumieť. Ďalším problé-

mom je, že máme rôzne názory na riešenie ďalšieho smerovania cirkevného zboru. Jednému sa zdá, že na duchovný život nepotrebujeme žiaden majetok, inému sa zdá, že starosť o zborový majetok je našou morálnou povinnosťou, lebo je to dedičstvo otcov, ktoré si máme chrániť a zveľaďovať. Nemalým latentným problémom je i pohľad na samotné služby Božie. Sú ľudia, ktorí by najradšej na každých službách Božích mali Večeru Pánovu spojenú s vysoko profesionálnymi hudobnými a slovesnými vstupmi. Ale máme aj veľkú skupinu ľudí, ktorí túžia po alternatívnych službách Božích, kde by nebolo žiadnej liturgie, kde by sa ľudia cítili uvoľnene. Sme teda zbor, kde vládne množstvo postojov a názorov, kde si ľudia definujú dôležitosť svojej práce v zbore rôzne, ba dokonca aj protichodne. A predsa sme členovia jedného zboru. Lebo bez ohľadu, odkiaľ sme sa prisťahovali do Bratislavy, aká je naša materinská reč, vzdelanie či sociálne postavenie spája nás

viera v Trojjediného Pána Boha, ako je zjavený v Božom slove.

Sme bratislavskí evanjelici. Jednotní, ale predsa každý iný. Možno každý presvedčený o tom, že on vie ponúknuť dobré riešenie ťažkostí a nedostatkov, ktoré sú v zbore. Ak chceme, aby náš zbor prežil a ďalej fungoval, musíme si byť týchto skutočností vedomí. Naša veľkosť a rôznorodosť nás musí viesť k ohľaduplnosti a veľkorysosti voči iným. Môžem to vyjadriť aj konkrétne. Nie je možné súčasne urobiť generálnu opravu strechy a organu Veľkého kostola na Panenskej ulici, vymeniť okná na Novom kostole na Legionárskej ulici, zriadiť domov dôchodcov na Partizánskej ulici v Evanjelickom dome starostlivosti, urobiť nový byt pre farára či farárku v Dúbravke, naplniť všetky finančné požiadavky našich spoločenstiev a ešte čeliť finančnej kríze.

Sú to úlohy ako rôzne iné, rozsahom nie také veľké, ktoré chceme tiež uskutočniť a naplniť. Ale môžeme tak urobiť iba postupne. V rodine musíme každý deň znova a znova zladovať svoj temperament, svoje záujmy a prispôbiť ich jeden druhému. Ak by sme tak nerobili, rodina by sa rozpadla. Preto napriek ťažkostiam, ktoré prináša spolužitie, a konfliktom, ktoré občas prichádzajú i v každej rodine, každý súdny človek vie, že rodina je taký vzácny dar, že sa jej oplatí obetovať niečo zo svojich záujmov a zlaďiť ich so záujmami svojho manžela, manželky či detí. Cirkevný zbor je tiež

veľkou rodinou. Ak chceme, aby napredoval a bol nám duchovnou, ale i sociálnou oporou, musíme ho milovať. Milovať ale neznamena vyznať sa z lásky k cirkvi a zboru. Milovať znamená akceptovať i toho brata či sestru, ktorý sa nezaujíma o strechu Veľkého kostola, ale iba o to, či im cirkevný zbor prispeje na letný tábor. Znamená to naučiť sa byť vďačný za príspevok, ktorý dostanem, a myslieť na to, že strecha Veľkého kostola či domov dôchodcov je aj mojou záležitosťou. Tak budeme ozajstným spoločenstvom. Je veľmi dobré, že zbor môže drvivšej väčšine svojich členov ponúknuť spoločenstvo, ktoré je blízke jeho naturelu, temperamentu a veku. Ale tak isto je dôležité, aby si všetky spoločenstvá boli vedomé, že sú súčasťou veľkej rodiny nášho cirkevného zboru. Všetky sú rovnako vzácne, potrebné a dôležité. Len keď budeme mať silné povedomie spolupatričnosti, budeme spojení putom vzájomnej úcty, keď bolesti jedného spoločenstva budú bolesťami všetkých, budeme silným zborom.

Niet väčšieho hriechu, ako je zahľadnosť do seba, keď si namýšľame, že všetko v zbore by sa malo točiť iba okolo nás. Ak niekto tak zmýšľa, nebuduje zbor, ale ho rúca. Nech Pán Boh dá, aby aj v našom zbore platilo: rôznosť v jednote a jednota v rôznosti. A to všetko previazané putami lásky.

MICHAL ZAJDEN
predsedajúci zborový farár

CHVÁĽME SA KRÍŽOM PÁNA JEŽIŠA

„Ale, Bože, chráň, aby som sa aj ja vychvaľoval, ak len nie krížom nášho Pána Ježiša Krísta, ktorým je mi svet ukrižovaný a ja svet.“ Galatským 6, 14

Kríže sa k nám prihovárajú z kostolných veží, označujú sa nimi hroby a často sa nosia ako šperk. Pred mnohými storočiami používali kríž ako nástroj mučenia a smrti. V 1. storočí bolo ukrižovanie najbolestivejším spôsobom verejnej popravy. Historici tvrdia, že to bolo také hrozné, že ani vojaci, ktorí vykonávali popravu, nemohli zniesť pohľad na bolesti ukrižovaných a otupovali si svoje zmysly alkoholom. Uvádzam to preto, že aj Pán Ježiš prešiel takýmito bolesťami a smrťou. Počul ľudí, ako na Neho kričia, aby sa zachránili. Namiesto Seba sa rozhodol zachrániť nás. Týmto Jeho veľkým činom nadobúda potupný kríž úplne nový význam. Pred Ním a po ňom boli ukrižovaní tí, ktorí sa podľa vtedajších zákonov previnili. Pán Ježiš bol na rozdiel od nich ukrižovaný bez akejkoľvek viny.

Preto Pánov golgotský kríž je jedinečný. Stojí vysoko nad ostatnými krížmi – ako symbol najväčšej obetujúcej sa lásky a záchrany iných. Apoštol Pavel dobre porozumel významu tohto kríža. Považoval ukrižovanie Pána Ježiša za ústrednú udalosť ľudských dejín. Pre neho golgotský kríž znamenal život, znamenal pre neho všetko. Ukrižovaný Pán bol stredobodom jeho kázni.

Pánov kríž bol pre neho neustálym zdrojom duchovnej sily. Nikdy mu nezovšednel. Bol pre neho taký vzácny, že sa stal vrcholným predmetom jeho chvál.

A čo znamená golgotský kríž pre nás? Je on predmetom aj našich chvál? Tieto sú úmerné nášmu osobnému vzťahu k nemu. Čím je náš vzťah k Pánovmu krížu bližší, tým sú aj naše chvály spontánnejšie.

Na obraze Ukrižovanie, od známeho

holandského maliara Rembrandta, nás upúta najprv kríž a na ňom Pán Ježiš. Vidíme tam aj ľudí okolo kríža a napokon náš zrak padne na okraj obrazu, kde stojí postava skrytá v tieni. Hovorí sa, že je to sám autor, ktorý pochopil, že to bol jeho hriech, ktorý pribil Pána Ježiša na kríž.

Je jednoduché povedať, že Syn Boží zomrel za hriechy sveta. No celkom iné je vyznať, že On zomrel aj za môj hriech. To, čo sa stalo na Golgote, nebolo len vecou tých, ktorí Ho ukrižovali. Bol som to ja, čo som Pána pribil na kríž. Ja som ukrižoval Božieho Syna. On znášal trest za môj hriech. Čo sa stalo na Golgote, sa ma osobne dotýka. Ten, kto takto pochopí a prežije čin Božej lásky na kríži, nemôže viac zostať takým, akým bol. Pod Pánovým krížom sa menia ľudské životy. Z pyšného sa stáva pokorný, ten, koho tlačila vina a hriech, prijíma odpustenie, kto miloval svet s jeho rozkošami, nachádza nový zmysel svojho života. Kríž je pre nich zdrojom viery a nevyčerateľným žriedlom duchovnej sily, ku ktorému môžu neustále prichádzať.

Pod krížom sa začína nová cesta, cesta za Pánom do neba, cesta posiatá chválami a vďakami za Pánov kríž.

Aj my dnes môžeme prísť pod kríž, nechať Pánovi zmeniť svoje životy a nastúpiť na novú cestu s ním.

Počul som príbeh o malom chlapcovi, ktorého vychovávala stará mama v jednom pohraničnom meste. Jedného dňa ich dom zachvátil požiar. Stará mama, ktorá sa snažila zachrániť chlapca, ktorý spal na poschodí, je premožená ohňom a zomiera. Okolo domu sa zhŕkne dav ľudí. Počujú, ako chlapec na poschodí plače a volá o pomoc. Toto pohraničné mesto nemá modernú požiarnu stanicu. Prízemie je celé v ohni a nikto nevie, čo robiť. Náhle sa jeden muž prederie cez dav a vyлезie po rozhorúčenej odkvapovej rúre na

druhé poschodie. Rýchlo nájde chlapca, vloží si ho na chrbát a zlezie dolu.

O pár dní neskôr sa v mestečku zide verejne zhromaždenie, ktoré ma určiť, kto sa bude ďalej starať o chlapca. Každý záujemca o jeho opateru mal možnosť urobiť krátke vyhlásenie.

Prvý muž povstal a povedal: „Mám farmu a chlapcovi dám dobrý domov. Vyrastie na farme a naučí sa obchodovať.“

Druhou osobou bola učiteľka miestnej školy. „Ja som školská učiteľka, dozriem, aby dieťa dostalo dobrú výchovu.“

Nakoniec vstal miestny bankár, ktorý povedal: „Pani Nortonová a ja môžeme dať chlapcovi vynikajúci domov a školu. Chceli by sme, aby prišiel k nám a býval u nás.“

Predsedať zhromaždenia sa spýtal: „Je tu ešte niekto, kto by chcel niečo povedať?“

Zo zadného radu sa postavil jeden muž. „Všetci títo ľudia môžu chlapcovi ponúknuť niečo, čo ja nemôžem. Všetko, čo môžem ponúknuť, je moja láska.“

Ako to povedal, vytiahol z vreciek svoj-

ho kabáta ruky. Boli škaredo zjazvené od toho, ako liezol po horúcej odkvapovej rúre. Chlapec spoznal svojho záchrancu a rozbehol sa mu oproti. Farmár, učiteľka aj bankár si sadli. Všetci vedeli, aké rozhodnutie padne. Zjazvené ruky dokázali, že ten muž dal viac než všetci ostatní. Potiaľto príbeh.

Nemusím bližšie vysvetľovať, koho nám predstavuje ten muž so zjazvenými rukami. Chlapček sa rozhodol správne. Pocho-pil a spoznal, že u toho, kto bol ochotný obetovať svoj život za neho, mu bude najlepšie.

Aj k nám sa vystierajú zjazvené, pre-bodnuté ruky nášho Záchrancu ako dô-kaz Jeho nesmiernej a obetujúcej sa lás-ky k nám. Pozývajú nás ku krížu, kde sa nám všetkým ponúka Jeho odpustenie a nová cesta s Ním.

Otvorme svoje srdcia a odovzdajme Mu svoje životy.

MILAN JAKŠ
zborový presbyter

Príhovor odznel na biblickej hodine 21. 2. 2009

CESTA K NEMU

*Bolesť bolesťou spojená
Z krvi nové trnie rastie
Nové zrady a nové pády
Nové kríže a nové ukrižovania
Posúvajú ľudský čas
Život sa nemení
Ani po tisícročiach
A predsa Boh
nad nami stále bdie
A otvára svoje dlane
A volá naše srdcia
A my?
Váhaví, zneistení
Ubolení a osamotení
Pokorení a usvedčení
sa Mu opäť poddávame.
Lebo inej cesty už dávno niet...*

EVA BACHLETOVÁ, členka cirkevného zboru

O BIBLICKÝCH KNIHÁCH A PÍSANÍ ICH SKRATIEK (Pri čítaní tohto textu odporúčame mať poruke Bibliu)

V cirkevnej tlači a náboženskej literatúre sa stretávame s biblickými výrokmi. Niekedy sú doslovne citované z Biblie, inokedy len prostredníctvom odkazu na konkrétny biblický text vo forme uvedenia skratky príslušnej biblickej knihy, čísla kapitoly a verša, kde je text v Svätom písme napísaný. Nie všetkým sú tieto skratky zrozumiteľné. Viacerým sa javia ako tajomné šifry. V nasledujúcich riadkoch chceme čitateľom poodhaliť, čo sa skrýva za biblickými skratkami. Najprv však čosi o samotnej Biblii.

Biblia nie je knihou ako hociktorá iná, do ktorej sa začítame v elektrické či vo vlnu. Výraz **biblia** (z gréčtiny) **znamená knihy**. Biblia je teda knižnica – zbierka kníh rôzneho žánru: rozprávání, básní, zákonov, príbehov zo života a listov (epistol).

Texty Biblie (Svätého písma) delíme na **dve veľké časti**: na **Starú zmluvu (SZ)** a **Novú zmluvu (NZ)**. V SZ je 39 kníh a 27 kníh v NZ.

V SZ aj v NZ sa podľa obsahu textov nachádzajú trojaké druhy kníh: historické, vyučujúce a prorocké.

V SZ sú knihy, ktoré vznikli pred narodením Ježiša Krista, v NZ sú knihy, ktoré vznikli po Jeho narodení.

Historické knihy SZ (je ich 17) rozprávajú o stvorení sveta, o hriechu, o dejinách Božieho ľudu izraelského, jeho kráľoch, o zajatí a návrate z neho.

Vyučujúce knihy SZ (je ich 5) hovoria o tom, ako sa máme modliť a múdro – bohabojne žiť.

Prorocké knihy SZ (je ich 17) vravia o Božích posolstvách Izraelu i celému svetu, predpovedajú aj príchod Krista (Mesiáša – Bohom poslaného záchrancu).

Historické knihy NZ opisujú život a die-

lo Pána Ježiša Krista, vznik kresťanskej cirkvi a pôsobenie apoštolov.

Vyučujúce knihy NZ (je ich 21) zachytávajú kresťanské učenie – vierouku a etiku.

Prorocká kniha NZ (je 1) spomína veľké utrpenie prvých kresťanov a ich nádej v Boha.

Biblické knihy sú od začiatku 13. storočia rozdelené na kapitoly. Toto rozdelenie sa pripisuje anglickému arcibiskupovi z Canterbury Štefanovi Langtonovi. **Od roku 1551 sú v kapitolách vyznačené verše**, čo vykonal ženevský kníhtlačiar, Francúz Róbert Estiene (známy ako Róbert Stephanus).

Biblické knihy majú aj svoje zaužívané skratky. Tieto sú uvedené v obsahu toho- ktorého vydania Biblie pri názve príslušnej knihy. Keďže sme evanjelici augsburského vyznania, v evanjelickej cirkevnej tlači **uvádzame skratky kníh tak, ako ich obsahuje našou Evanjelicou cirkvou a. v. na Slovensku autorizovaný preklad Biblie – Písma svätého Starej zmluvy a Novej zmluvy. Sú to tieto skratky (skratku uvádzame za názvom knihy):**

HISTORICKÉ KNIHY STAREJ ZMLUVY

Prvá kniha Mojžišova (Genesis)	1 M
Prvá kniha Mojžišova (Exodus)	2 M
Tretia kniha Mojžišova (Leviticus)	3 M
Štvrtá kniha Mojžišova (Numeri)	4 M
Piata kniha Mojžišova (Deuteronomium)	5 M
Kniha Jozuova	Joz
Sudcovia	Sud
Rút	Rut
Prvá kniha Samuelova	1 S
Druhá kniha Samuelova	2 S
Prvá kniha kráľov	1 Kr

Druhá kniha kráľov
Prvá kniha kronická
Druhá kniha kronická
Ezdráš
Nehemiáš
Ester

VYUČUJÚCE KNIHY STAREJ ZMLUVY

Jób
Žalmy
Príslovia
Kazateľ
Veľpieseň (Pieseň Šalamúnova)

2 Kr
1 Kron
2 Kron
Ezd
Neh
Est

Job
Ž
Pr
Kaz
Veľp

PROROCKÉ KNIHY STAREJ ZMLUVY

Izaiáš
Jeremáš
Žalospevy (Plač Jeremiášov)
Ezechiel
Daniel
Ozeáš
Joel
Ámos
Abdiáš
Jonáš
Micheáš
Nahum
Abakuk
Sofoniáš
Aggeus
Zachariáš
Malachiáš

Iz
Jer
Žalosp
Ez
Dan
Oz
Joel
Am
Abd
Jon
Mich
Nah
Ab
Sof
Ag
Zach
Mal

HISTORICKÉ KNIHY NOVEJ ZMLUVY

Evanjelium podľa Matúša
Evanjelium podľa Marka
Evanjelium podľa Lukáša
Evanjelium podľa Jána
Skutky apoštolov

Mt
Mk
L
J
Sk

VYUČUJÚCE KNIHY NOVEJ ZMLUVY

List apoštola Pavla Rímskym
Prvý list apoštola Pavla
Korinským
Druhý list apoštola Pavla
Korinským
List apoštola Pavla Galatským
List apoštola Pavla Efezsským

R
1 K
2 K
G
Ef

List apoštola Pavla Filipským **F**
List apoštola Pavla Kolosenským **Kol**
Prvý list apoštola Pavla
Tesalonickým **1 Tes**
Druhý list apoštola Pavla
Tesalonickým **2 Tes**
Prvý list apoštola Pavla
Timoteovi **1 Tim**
Druhý list apoštola Pavla
Timoteovi **2 Tim**
List apoštola Pavla Títovi **Tit**
List apoštola Pavla Filemonovi **Filem**
List Židom **Žid**
List Jakuba **Jk**
Prvý list apoštola Petra **1 Pt**
Druhý list apoštola Petra **2 Pt**
Prvý list Jánov **1 J**
Druhý list Jánov **2 J**
Tretí list Jánov **3 J**
List Júdov **Jud**

PROROCKÁ KNIHA NOVEJ ZMLUVY

Zjavenie Jána **Zjav**

Keď sa stretneme v cirkevnej tlači a náboženskej literatúre napr. so skratkou 1S 16, 6 - 7, nie je to teda tajná šifra, ale skratka znamenajúca: Prvá kniha Samuelova, šesnásta kapitola, šiesty a siedmy verš, pričom v skratke označuje:

1 → číslo knihy (ak viaceré knihy Biblie majú rovnaký názov; sú dve knihy Samuelove)

S → skratka názvu knihy (v tomto prípade Samuelovej)

16 → číslo kapitoly v príslušnej biblickej knihe

6 - 7 → verše v uvedenej (šesnástej kapitole) kapitole

Aby sme v cirkevnej tlači nemuseli písať celý dlhý biblický text (napr. z Prvej knihy Samuelovej, šesnástej kapitoly, šiesteho až siedmeho verša): „*Keď prišli, uvidel Elíába a pomyslel si: Iste pred Hospodínom stojí Jeho pomazaný! Hospodín riekol Samuelovi: Nehľad' na jeho výzor a na výšku jeho postavy; tohto som zavrhol, lebo nepozerám na to, na čo pozerá človek. Človek totiž hľadá na to, čo je pred*

očami, Hospodin však hladí na srdce“, zapíšeme ho skratkou 1S 16, 6 – 7, pomocou ktorej si ho čitateľ nájde v Biblii.

Označenie Ž 119, 33n znamená 119. žalm, tridsiaty tretí až tridsiaty štvrtý verš. Skratku Ž 119, 33n môžeme napísať aj Ž 119, 33 – 34 alebo Ž 119, 33.34. **Pomlčka** značí: **až po vrátane, bodka** znamená **a**. Malé **n za veršom** značí: **je-den nasledujúci verš**. Zápisy: Ž 119, 33n; Ž 119, 33 – 34; Ž 119, 33 a 34; Ž 119, 33.34 predstavujú štvoraký možný spôsob zapísania skratiek rovnakých veršov: „Urob ma chápaným Tvoj zákon zachovávať a pridržať sa ho celým srdcom. Voď ma cestou svojich prikázaní, lebo v tom mám záľubu.“ V prípade dvoch veršov, ktoré za sebou nenasledujú, sa odporúča namiesto bodky používať všetkým zrozumiteľnú spojku a; teda zrozumiteľnejšie ako Ž 119, 33.35 je Ž 119, 33 a 35.

Rozčlenenie biblických textov na kapitoly a verše nám pomáha rýchlejšie sa zorientovať v Biblii a nájsť hľadaný text.

Okrem rozdelenia biblických kníh textov na kapitoly a verše sú nám pomôckou pri čítaní a hľadaní textov Písma svätého **nadpisy kratších statí v jednotlivých kapitolách biblických kníh**. Tieto nadpisy, ktoré voláme **perikopy**, poukazujú na obsah alebo ústrednú myšlienku tej-ktorej časti kapitoly. Nie sú pôvodnou súčasťou Biblie a v rozličných prekladoch Biblie sú jednotlivé perikopy rôzne nadpísané (pochádzajú od prekladateľov príslušného vydania Biblie). Napríklad v preklade Biblie autorizovanom evanjelickou cirkvou a. v., v Evanjeliu podľa Matúša, v 6. Kapitole, sú tieto štyri perikopy: Almužna (Mt 6, 1 – 4), O modlitbe (Mt 6, 5 – 16), O pôste (Mt 6, 16 – 18) a Právě poklady (Mt 6, 19 – 34).

Na konci kapitoly autorizovaného evanjelického vydania Biblie sa pod biblickým textom nachádzajú drobné čísla a písmenká. Voláme ich **odkazový materiál**. Sú to:

odkazy na paralelné perikopy. Napr. text z Mt 13, 31 nadpísaný ako O horčičnom zrne a kvase – na konci kapitoly pri malom a tučne vytlačennom čísle 31 je odkaz na Mk 4, 30 – 32 a na Lk 13, 18 – 21. Keď si otvoríme Bibliu na týchto miestach, zistíme, že sú nadpísané ako O horčičnom zrne a O zrne horčičnom a kvase – teda obsahujú paralelné perikopy k Mt 13,31n;

odkazy na príbuzné miesta. Napr. k textu Mt 13, 40 je odkaz na J 15, 6. Na jednom i druhom mieste sa hovorí o súde.

Pomocou týchto odkazov môžeme čítať Bibliu v lepších súvislostiach a predísť tomu, že jednotlivé biblické výroky budeme chápať oddelene od kontextu celej Biblie.

V evanjelickej cirkevnej tlači sa používa pravopisný úzus ECAV na Slovensku. Je čiastočne odlišný od Pravidiel slovenského pravopisu. Napr. List Rímskym (ev. úzus), je podľa Pravidiel slovenského pravopisu správne: List rímskym kresťanom (List Rimanom). Odkazy na biblické citáty treba v cirkevnej tlači uvádzať podľa Pravidiel slovenského pravopisu: 1K 21, 1 – 3; i keď v Biblii je z úsporných dôvodov 1K 21,1-3.

V prípade uvedenia úplného citátu píšeme: „Ale Ježiš, keď počul, o čom je reč, povedal predstavenému synagogy: Neboj sa, len ver!“ (Mk 5, 36)

Pri citátoch vložených do vety píšeme: Biblický text, „... Neboj sa, len ver!“ (Mk 5, 36) už mnohých posilnil vo viere. Za tromi bodkami je vždy medzera, ale pred tromi bodkami nie je medzera.

Keď v cirkevnej tlači odkazujeme na dlhší biblický verš, označujeme časť, ktorú dávame čitateľom do pozornosti, písmenom. Napr. Mk 5, **36b** („Neboj sa, len ver!“). Malé b zdôrazňuje, že myslíme na 2. časť 36. verša z Evanjelia podľa Marka, 5. kapitola.

MARTIN ŠEFRANKO
zborový farár

VEĽKONOČNÁ HOMÍLIA

Bratia a sestry,

1. mája uplynie sto rokov, ako sa narodil významný slovenský dramatik a spisovateľ Július Barč-Ivan. Mnohí nevedia, že predtým, ako v roku 1942 začal pracovať v Slovenskej národnej knižnici v Martine, pôsobil takmer osem rokov ako evanjelický kaplán a farár. Najprv v Užhorode – a to v rokoch 1934 – 1938. Keď Podkarpatskú Rus okupovali vojská hortyovského Maďarska, prešiel do Pozdišoviec, kde bol farárom do roku 1942.

Aj touto veľkonočnou homíliou si chceme pripomenúť významného slovenského dramatika, ktorého hry ako Matka či Neznámy sú klenotmi našej slovenskej dramatickej tvorby. Zároveň chceme láskavého čitateľa poprosiť, aby sa povzniesol nad jazyk doby, ktorý bol iný, ako je dnešná slovenčina. Verím, že napriek tomu poslanstvo, ktoré v tejto kázni Július Barč-Ivan priniesol svojim cirkevníkom, obohatiť a povzbudiť aj dnešného bratislavského evanjelika.

„Požehnaný Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, ktorý nás zo svojho veľkého milosrdenstva vzkriesením Ježiša Krista z mŕtvych znovuzrodil pre živú nádej, k neporušiteľnému, nepoškvrnenému a nevädnuúcemu dedičstvu, odloženému v nebesiach vám, ktorých moc Božia zachováva vierou na spasenie pripravené zjaviť sa v poslednom čase. Veselte sa z toho, hoci sa teraz ešte, keď treba, krátko čas aj rmúťte pre rozličné pokúšania, aby vaša skusovaná viera, omnoho drahšia ako hnyúce, ale ohňom preskúšané zlato, bola vám na chválu, slávu a česť pri zjavení Ježiša Krista. Nevideli ste Ho, a milujete Ho; ani teraz Ho nevidíte, a ve-

rite v Neho a radujete sa nevýslovnou radosťou plnou slávy, dosahujúc cieľ svojej viery, spasenie duší.“ 1. Petra 1, 3 – 9

Požehnaný Boh! S týmito slovami začíname dnes. Kto vnútorne prežíval pôstne obdobie, ten musí s týmito slovami začať dnešný krásny deň. **Požehnaný Boh!** Veľká noc je pre nás aj sviatkom prírody a keď vidíme okolo nás jarnú zeleň, veľkonočné slnko na nebi a počúvame veľkonočné, jarné piesne na poliach a v lesoch, vidíme tých prvých malých skromných poslov jari i Veľkej noci, nového života na zemi, kvety jarné, tak musíme zvolať znovu: **Požehnaný Boh!**

V deň preslávný Ježiš Kristus k nám prišiel.

A toto všetko okolo nás, jar, slnko, kvety a zeleň, je zase len na čas krátky, pomínutelné, čo sa stratí tak, ako prišlo, ale Veľká noc tá nie, tá zostáva. Zeleň veľkonočná, to je nádej. Nádej, ktorú vzkriesený Ježiš prináša so sebou z hrobu, a nádej, ktorú nám všetkým zanecháva, že i my živí budeme. Tým veľkonočným slnkom je sám Spasiteľ. A touto piesňou veľkonočnou: Ježiše se nespustím. Našimi poslami veľkonočnými sú sami učeníci, ktorí rozniesli do sveta poslanstvo a zachovali svedectvo: Ježiš žije. Preto: **Požehnaný Boh!**

I. Ten svet, ktorý bol pred Ježišom, bratia a sestry, voláme a právom pokladáme za svet bez lásky. Ale práve tak možno ho nazývať aj svetom bez nádeje, a to je ešte horšie. Ťažko si aj predstaviť strašnú myšlienku. Nemať nijakú nádej, žiť, a nevedieť načo, snažiť sa a usilovať, a nevedieť prečo, pracovať, a nevedieť pre koho, trpieť, a nevedieť prečo, milovať, a nevedieť ako dlho, zomrieť, a nevedieť kedy. Bez nádeje niet človeka, niet ani pohana. Chorý dúfa v uzdravenie, rodičia dúfajú

v radosť zo svojich dietok, robotník dúfa v odmenu, ktorú má dostať za svoju prácu. Ale to sú len mŕtve nádeje, ktoré ráno prichádzajú a večer odchádzajú, ako keby sa narodili a hneď aj zomreli, také jarne kvety, ktoré najbližší, trochu len silnejší vietor sfúkne.

A vieme aj to, že tie nádeje skutočne sa nemusia splniť a môže sa stať práve opak toho, v čo sme dúfali. A to, aká bezmocná je nádej, ukazuje práve život pohanov a práve tie chvíle, v ktorých oni mysleli na smrť. Vtedy nemali ani nádeje. To, v čo oni verili, to boli len sny. Hovorila o tom nápisy na pohanských hrobch ako: „Večnému pokoji, večnému spánku“, alebo možno čítať i taký nápis: „My všetci, ktorých smrť vzala, sme len kosti a popol, nič iného“, alebo: „Bol som ničím a som ničím aj teraz, Ty, ktorý to čítaš, jedz, pi, žartuj a potom príď.“

Lenže Veľká noc prináša živú nádej. Odkiaľ prichádza? Skrze vzkriesenie Ježiša Krista z mŕtvych. Keby od toho času, čo sú ľudia na svete, boli by všetkých mŕtvych pri sebe pochovali, počítajúc aj tých, ktorí zahynuli v mori, možno by bola nimi plná zem, zem, ktorú možno obývať, bola by plná hrobov, tak, že by pre živých už nebolo miesta. A medzi tými hrobmi bol jeden, zvláštny hrob pred bránami Jeruzalema. Ležal v ňom ten, ktorý nezhrešil, a preto si smrť nezaslúžil, Syn Boží. Tu svitlo veľkonočné ráno, hrob sa otvoril a narodila sa tu pre každého veriaceho živá nádej. Lebo Kristus bol hlavou človečenstva a my sme údmi človečenstva. Čo sa robí s hlavou, to sa musí robiť aj s údmi. Keď hlava cez smrť dostala sa k životu, musia ísť tou cestou aj údy. Tak sa otvára za hrobom nový svet svetla, lásky a života. A to, v čo dúfame, nie je len sen, ale istota.

To, v čo dúfame, to práve je to „dedičstvo neporušiteľné, nepoškvrnené a nevädnuce“, ktoré spomína apoštol. Prečo je neporušiteľné? Čo od ľudí dostaneme ale-

bo zdedíme, to sa stratí, i peniaze sa spotrebujú, ale to nebeské dedičstvo nezanikne. Ďalej, prečo je dedičstvo nepoškvrnené? Na majetkoch tohto sveta je často škvrna. Tí, ktorí ich majú, získali ich možno nespravodlivým spôsobom. A keby ich pôvod bol aj čistý, ich účinok môže byť skazonosný. Zvádzajú svojho majiteľa k pýche, k márnratnosti a v iných ľuďoch vzbudzujú závisť a nespokojnosť. Toto všetko nemožno nájsť na nebeskom dedičstve, majetku nás všetkých. Ono je naozaj nepoškvrnené, čisté. A je aj nevädnuce. Prečo? Čo kvitne tu na zemi, to všetko zvädne. Zvädnú kvety, zvädne mladosť, zvädne krása, telo človeka, aj jeho duch. Zvädne sláva veľkých ľudí, zvädnú naše radosti, zvädne češť a zvädne spomienka na našich zomretých, ale nebeské dedičstvo nikdy nie. Tam je kraj večnej jari a nebeské radosti, i keď ich bude mať spasený dlho, večne, nestratia na svojej krásе, ale budú čím ďalej, tým cennejšie.

A tu by sme mohli porovnať s pohanskými nápismi tie nápisy, ktoré mali kresťania na svojich hrobch v katakombách. Znejú takto: „V pokoji“ alebo „Ži v Bohu a budeš žiť so svätými.“ Pri mnohých je namaľovaný holub alebo olivová ratolesť alebo palma ako zrnko víťazstva, alebo dobrý pastier, ako nesie baránka. Teda, viem, ako aj oni vedeli, načo žijeme. K vyššiemu životu, aby sme zbierali kamene na stavbu kráľovstva Božieho. Trpíme, aby sme utrpením boli vedení do večnosti, bojujeme, aby sme dostali korunu víťaza.

Lenže tu je otázka. Koho môže potešiť tá veľkonočná nádej? Chráňme sa pred tým omylom, ako keby všetci ľudia museli byť spasení. Pán Ježiš to určite povedal, že ten, kto sa nenarodí znovu, nemôže prísť do kráľovstva Božieho. A to samé hovorí apoštol Peter. Znovu splodil nás v živej nádeji. Len pre toho prináša a len tomu dáva nádej Veľká noc, koho Veľká noc urobila novým človekom.

Novým človekom? Ako sa stáva? Vidíme to najlepšie na učeníkoch. Na Veľkú piatok boli zničené všetky ich nádeje, sklamali sa, stratili všetko, v čo verili, mysleli si, že každá obeť bola daromne prinesená. A na Veľkú noc všetko to mení sa naraz vo víťaznú radosť. Nezažili len zmŕtvychvstanie Ježišovo, ale oni sami vstali z mŕtvych, znovu sa narodili. Toto sa má ukázať aj na nás. I my sa máme znovu zrodiť. Skrze Ježišovo zmŕtvychvstanie aj my musíme vstať z mŕtvych z nášho doterajšieho mŕtveho života.

Toto hovorí Veľká noc. Kameň hriechu má byť odvalený z nášho svedomia. Pečat na hrobe, na ktorom je napísané, mŕtvy vo svojich hriechoch, má byť zlomená. Strážcovia okolo hrobu, zlé náklonnosti, žiadosti, ktoré nás nechcú z hrobu vypustiť, majú byť odstránené. Tak ako na jar sily prírody už dávno pracujú, ale zima ich chce ešte zadržať, pracujú i na nás sily toho Vzkrieseného. Ale nakoniec predsa prelomia zimu. Zobudí sa nový život a s novým životom prídu aj znaky nového života, tisíce kvetov. Tak je a tak má byť, lebo tak to chce ten Vzkriesený, ktorý pracuje v dušiach našich. A darmo sa tomu vzpiera starý človek, darmo je dlhý ten boj, nový život sa ukáže nie len v kvetoch, ale i v ovocí, ktoré ten život prináša. A tak volá nám: Daj, aby i v tebe zvíťazil ten nový život, daj, aby i v tebe bolo zmŕtvychvstanie a Veľká noc.

II. Lebo tá nádej, ktorú nám dáva Veľká noc, vrhá svetlo na celý náš pozemský život. V časoch, kedy si ľudia chceli všetky veci viery vysvetliť rozumom, spýtal sa raz kňaz v škole na náboženstve: „Čo vám dáva istotu, že Kristus vstal z mŕtvych?“ Nedostal od detí odpoveď. Ale naraz skríklo jedno dievčatko: „On žije vo mne“. „Amen“, hovoril farár a viac už o tom nerozprávali. To nebeské dedičstvo, o ktorom sa tu hovorí, nie je v našich rukách. Musí tu prísť najprv „skúška našej viery“. Ale mnohonásobné poteše-

nie dáva zato text: „V čom sa teraz máličko veselíte“. Máličko? Nám sa vidí čas, v ktorom nás Boh skúša, veľmi dlhým, nesmierne dlhé sú dni a týždne pre chorého, nesmierne dlhé hodiny v noci musí stráviť bez spánku, ale keď hovoríme o večnom živote a večných radoostiach, nie je to nič proti nim. Je to skutočne máličko. A kde je to súženie a skusovanie, ktoré je potrebné, to ustanovil Boh vo svojej večnej múdrosti a keď to tak ustanovil, tak to tak musí byť. Aby skúsenosť vašej viery bola omnoho drahšia ako zlato. V utrpení zlomí sa sebecko, krotí sa netrpezlivosť, pokorí sa namyslenosť a zlá vôľa prejde a Boh sa už postará o to, aby ono nebolo neznesiteľné. Zlato sa skúša v ohni, hovorí apoštol, kresťan zase v núdzi a v utrpení.

III. V čo máme dúfať, to nám text tiež hovorí. Načo je to nepoškvrnené dedičstvo: Je k cti a sláve pri zjavení Ježiša Krista. Teraz žijeme tak, že Ho nevidíme, veríme v Neho, hoci Ho nevidíme, milujeme Ho, hoci Ho nevidíme. Viera a láska, to je to, čo nás spája s Ježišom. Vierou Ho prijímame a láskou Mu seba dávame. Ale keď s Ním takto spojení, vierou a láskou, máme rovnakú túžbu, ktorú mali zbožní Gréci, ktorí prišli do chrámu jeruzalemského a hovorili: Chce-me vidieť Ježiša. A táto túžba bola a bude splnená.

Bude to radosť? Iste, lebo len ten túži po tom, pre koho to má byť radosťou. Duša sa raduje, keď v evanjeliách vidí obraz Kristov, keď v Písme svätom sa zjavuje pred ňou, keď podľa kázne si môže predstaviť Jeho obraz. Raduje sa duša, keď vidí obraz svojho Majstra a Spasiteľa, ale i vtedy, keď obraz Kristov plný lásky a vrúcneho priateľstva žiari v tvári iného človeka. A ako sa bude môcť radovať, keď uvidí živého Krista. A keď prideme do nebies, v čo veríme, lebo Boh sám túto nádej v nás posilňuje, nebude naša prvá otázka, kde sú naši príbuzní, kde je

naša rodina, ale: Kde je Kristus? A keď tí, ktorí sú vo večnom blahoslavenstve, budú chcieť opísať radosť večnú, v ktorej žijú v nebeskom kráľovstve, povedia tiež: My sme už videli Krista.

Nehynúcu nádej, neporušiteľnú, nepoškvvrnené dedičstvo, lásku, ktorá nezvädne, zanecháva nám ten Vzkriesený Kristus. On je v tej láske, nádeji a v svojom nebeskom dare s nami. Nech je dnes v duši našej tiež Veľká noc, nech vyjde z tohto chrámu každý z nás ako vzkriesený človek, znovuzrozený a nech pracuje na nás v našich srdciach ten Vzkriesený Kristus k radostnému nášmu spaseniu.

Ó sladká, drahá Veľká noc. Naplňuješ srdcia naše nádejou, robíš dni nášho utrpenia radostnými a osvecuješ ich svetlom nebeským. I našu budúcnosť nám robíš krásnou a vieme, že keď v tvojom svetle budeme putovať, budeme nie len

dnes, ale cez všetky dni života nášho plešať: **Požehnaný Boh!**

V jednom veľkom dome v Londýne zhromaždili sa raz učení ľudia s tým úmyslom, aby vieru v živého Boha vykytožili. Nepodarilo sa im to. Pomreli, nik ich nespomína a ani nepoznáme ich mená. A v tom istom dome pracujú dnes tisíce rúk a strojov. Je tam britská spoločnosť, ktorá vydáva Biblie a milióny ich posielajú do sveta, aby roznášali život.

I my chceme povedať: Nech si hovorí svet o Kristovi, čo chce. Nech pochybuje o Jeho zmŕtvychvstaní, boli sú a budú ľudia, v ktorých žije. Nech žije i v tebe, brat a sestra, On, ten Vzkriesený. O živom nemôžeme hlásať, že je mŕtvy. A tak si prosíme aj tejto Veľkej noci požehnania toho živého Krista. Kiež by sa nám dostalo toho najväčšieho, aby i v tebe brat a sestra, žil vzkriesený Kristus Pán. Amen.

*Vzkriesený Pane
Spasiteľu drahý
potešuj srdce
tej veľkej nádeji
že tak ako Ty
si slávne zmŕtvych vstal
vstaneme i my
a Ty budeš tým
kto nám život dal. Amen.*

JÚLIUS BARČ-IVAN
bol evanjelický farár a dramatik

CIRKEVNÉ SPOMIENKY DR. ING. PETRA ZAŤKU (pokračovanie)

Správa majetkov bývalej nemeckej ev. a. v. cirkvi na Slovensku

Generálna cirkev po získaní majetku, ktorý zostal na Slovensku po nemeckej ev. a. v. cirkvi a jej organizačných útvarov, hneď v roku 1945 sa ujala správy tohto majetku.

Úloha spravovať cirkevný majetok Nemcov, ktorých väčšina začiatkom roku 1945 opustila územie Slovenska, nebola ľahká. Išlo o to fakticky prevziať správu tohto majetku. Pritom netreba zabudnúť, že nemeckí evanjelici kompaktné obývali niektoré kraje, ale najmä obce na Slovensku. Takto po ich odchode ostali zbory bez údov. Bol tam kostol, fara, prípadne ďalší majetok zboru, alebo nebolo nikoho, kto by sa oň staral. Boli prípady, kde takýto majetok – napríklad farské budovy – prevzala jednoducho ľudová politická správa. Konečne netreba zabudnúť, že od odchodu Nemcov do času, keď správu ich cirkevného majetku skutočne prevzala naša cirkev, uplynulo mnoho mesiacov a spoločenské pomery sa podstatne zmenili. To znamená, že sa držby tohto majetku, najmä vecí hnuťelných, za ten čas mohol hocikto zmocniť.

Formálne sa naša cirkev ujala správy tohto majetku vlastne len v jesenných mesiacoch roku 1945, keď generálne presbytérium poverilo ňou generálny hospodársky výbor. Ten rozdelil tento majetok na tri správne časti: Bratislava, juhozápadné Slovensko a Spiš.

Do bratislavskej oblasti patril len majetok bývalého nemeckého zboru v Bratislave. I keď tu išlo iba o jeden zbor, bola to vlastne podstatná časť majetku bývalej nemeckej ev. a. v. cirkvi na celom Slovensku. Bolo tu hodne majetku domového, diakonického ústav s nemocnicou, starobí- nec atď.

Do oblasti juhozápadného Slovenska patril majetok bývalých nemeckých zborov v Modre, Pezinku, Grinave a inde. V tejto oblasti značnú hodnotu predstavoval majetok modranský.

Do spišskej oblasti patril majetok mnohých zborov nemeckých, prípadne nemecko-maďarských na Spiši a okolí. Majetok bol veľmi roztrúsený po mnohých zboroch a v mnohých obciach. Nezostala o ňom nijaká evidencia a v mnohých prípadoch nebolo nikoho, kto by o ňom bol mohol podať správu a kto by sa o jeho spravovanie v mieste samom staral. Správa majetku v tejto oblasti bola preto najťažšou.

Generálny hospodársky výbor správu majetku v jednotlivých oblastiach poveril osobitné komisie. Na ich činnosť vydal smernice, ktoré spočívali v zásade, že majetok každého zboru treba spravovať samostatne, resp. že tvorí i naďalej samostatnú hospodársku a účtovnú jednotku. Táto zásada platila aj vtedy, keď namiesto správnych komisií tento majetok prebrali do správy jednotlivé slovenské zbory.

Majetok bývalého nemeckého ev. a. v. zboru v Bratislave

Skúsenosti ukázali, že spravovanie tohto majetku prebiehalo najľahšie v Bratislave. Je to aj prirodzené. Veď tu išlo o majetok len jedného zboru. Celý jeho majetok bol na území mesta Bratislava a zachovali sa o ňom účtovné záznamy a nová správa majetku prevzala aj niektorého zamestnanca bývalého zboru. Prakticky túto správu vykonával bratislavský slovenský zbor, ktorého údmi sa stali aj údovia bývalého nemecko-maďarského zboru, ktorí zostali v Bratislave. Možno tu teda vlastne hovoriť o faktickom splynutí, ktoré nastalo po obnove ústavy z roku 1920. K formálnemu splynutiu nemohlo

dôjsť, pretože nemecko-maďarský zbor od uverejnenia vyhlášky č. 253/45 Ú. V. už nejestvoval, a tak nemohol prejavovať ani svoju vôľu. Z tohto majetku plynuli jeho správe normálne príjmy, takže sa mohol starať aj o výdavky spojené s údržbou majetku. Pravda, na výdavky investičnej povahy, ba ani na údržbu väčšieho rozsahu, by tieto príjmy neboli stačili. Značnú pomoc znamenal pre ňu tzv. szlubekovský odkaz.

Szlubek, majiteľ továrne na výrobu likéru a ďalších nehnuteľností v Bratislave, odkázal tento majetok testamentom z roku 1944 sčasti bývalému nemecko-maďarskému, sčasti kalvínskemu zboru v Bratislave. Skoro nato Szlubek zomrel. Takto teda správa majetku bývalého nemecko-maďarského zboru v Bratislave považovala za samozrejmé ujať sa aj správy príslušnej časti tohto odkazu. Ale nebolo to nijako jednoduché, preto dedičia uvažovali, že likérku bude najlepšie predať, ale nato bol potrebný súhlas príslušných úradov. Nakoniec však likérka bola znárodnená.

Majetky bývalých nemeckých ev. a. v. zborov na Slovensku

Komisia, ktorá bola vymenovaná, aby spravovala majetok bývalých nemeckých zborov na západnom Slovensku, fakticky neúčinkovala, pretože tento majetok prevzali do správy príslušné slovenské, prípadne zmiešané zbory.

S najťažšími problémami sa stretávala, ako sme už spomenuli, komisia spišská. Tu už spísanie inventára pôsobilo na mnohých miestach neobvyčajné ťažkosti. Majetok bol roztrúsený po území pomerne rozľahlom, niekde evanjelikov vôbec nebolo. Hnuteľný majetok nebol na mnohých miestach po dlhý čas, kým sa správy neujala naša cirkev, nikým chránený, a preto bol odcudzený.

Keď sa komisia správy majetku ujala, zistila, že jeho výnos nebude stačiť ani na krytie nákladov, ktoré si bude vyžadovať jeho správa. Je prirodzené, že kostoly ne-

boli zdrojom materiálnych výnosov a boli prípady, kde ani opustená fara neposkytovala nijaký výnos. No a na mnohých miestach iného majetku už nebolo. Ale kostoly a fary vyžadovali údržbu. A na otázku, odkiaľ brať peniaze na údržbu tohto majetku, nebolo odpovede. Senior Čermák, ktorý bol predsedom správnej komisie pre spišskú oblasť, klopal na všetky dvere generálnej cirkvi, kde dúfal obdržať nejakú finančnú pomoc, ale márne. Generálna cirkev sa nutne musela postaviť na stanovisko, že nemôže prispievať na údržbu majetku, ktorý ešte nepatril ani jej, ani nijakému z jej organizačných útvarov. A nemohla súhlasiť ani s tým, aby sa celý majetok organizačných útvarov bývalej nemeckej ev. a. v. cirkvi na Slovensku považoval za jednu hospodársku jednotku. No vyslovila súhlas s tým, aby útvar bývalej nemeckej cirkvi, ktorý vykazuje finančné prebytky, vypo-mohol vo forme pôžičky útvaru, ktorý nemá finančné prostriedky ani na krytie najnutnejších nákladov. Ani toto stanovisko však nemalo väčšiu praktickú cenu.

Osobitné prípady majetku bývalej nemeckej ev. a. v. cirkvi na Slovensku

Majetok tejto cirkvi mal dve inštitúcie, o ktorých sa treba v tejto súvislosti zmieniť osobitne pre ich mimoriadny hospodársky dosah. Bol to diakonický domov s nemocnicou v Bratislave a nemocnica so sirotincom v Levoči. Na cirkevné pomery boli to ústavy veľkého významu.

Diakonický domov v Bratislave bol svojho času založený a postavený ako materský domov pre evanjelickú diakoni-u. Tam mali byť sestry diakonisy spoločne ubytované a spoločne sa stravovať, tam mala byť pre ne zabezpečená i duchovná starostlivosť. Keďže potom hlavnou úlohou sestier diakonís mala byť opatera chorých, rozšírili ústav o nemocnicu, pre ktorú postavili osobitný trakt, ktorý spojili s vlastným domovom chodbou v úrovni prvého poschodia. Táto nemocnica bola prejavom milosrdnej lásky cirk-

vi a súčasne aj strediskom, v ktorom sestry diakonisy nadobudli výcvik na svoju ošetrovateľskú činnosť. Okrem toho domov poskytoval aj útluk pre niekoľkých bez pomoci žijúcich evanjelikov. Bola to teda inštitúcia s pomerne veľkým hospodárskym dosahom, v ktorej sa cirkev snažila uplatňovať milosrdnú lásku voči svojim údom, ktorí ju potrebovali.

Keď naša cirkev prevzala správu tohto domova, nachádzal sa v plnej činnosti. Nemocnica nestačila prijímať chorých. Sestry diakonisy nemeckej a maďarskej národnosti neopustili svojich chorých, prestarnutí tiež z najväčšej časti zostali a väčšinou patrili k nemeckej alebo maďarskej národnosti. I keď to boli občania bezúhonní, mala cirkev s nimi dosť starostí, pretože politická vrchnosť naliehala, aby ich cirkev nahradila inými, čo, pravda, bolo zasa v rozpore so zásadným stanoviskom cirkvi. Ale nakoniec sa tento problém podarilo vyriešiť vcelku uspokojivo.

Diakonický domov i keď mal hospodárstvo pomerne značného rozsahu, nespôsobil väčšie finančné ťažkosti v bežnom hospodárení. Jeho príjmy stačili vcelku na krytie výdavkov, keď poplatky boli primerane upravené. Pravda, na úrokovanie a umorovanie značných investícií nedalo sa ani myslieť. Ale s tým cirkev ani nepočítala, veď kapitál bol investovaný, aby prispel k plneniu danej úlohy, a tým nebol a nemohol byť nijaký výnos hospodárskej povahy. Jednako však ani jeho hospodárenie nebolo bez finančných problémov. Objavili sa vždy, keď išlo o údržbu i len trocha väčšieho rozsahu. Podobnú hospodársku problematiku mal aj starobinec v Bratislave.

V spišskej oblasti, ktorá mala, ako sme už spomenuli, neobyčajné hospodárske ťažkosti, mali nemeckí evanjelici nemocnicu a sirotinec v Levoči. Obe inštitúcie boli majetkom nadačným. Naliehavé finančné problémy tieto inštitúcie nemali, ale boli tu problémy iné.

Nemocnicu v Levoči prevzal štát hneď po prechode frontu ako nemecký majetok; stalo sa to teda ešte pred vydaním zmienenej vyhlášky predsedníctva SNR, ktorou celý majetok bývalej nemeckej ev. a. v. cirkvi bol daný do správy našej cirkvi, ktorá mala rozhodnúť aj o jeho vlastníctve. Ale ani na najväčšie naliehanie generálnej cirkvi sa štát nechcel vzdať správy a prevádzky tejto nemocnice. Predstaviteľom cirkvi bolo jasné, že každá námaha zmeniť tento stav veci bude márna. Preto zamerali svoje úsilie na to, aby štátna správa uznala, že nemocnica je majetkom, ktorý patrí do správy našej cirkvi tak ako celý ostatný majetok bývalej nemeckej cirkvi na Slovensku. Po dlhých rokovaníach sa jej podarilo dosiahnuť tento cieľ za predpokladu, že budovy nemoce i so zariadením dala do nájmu štátu a že mu ďalej prenajala na nemocničné ciele aj príslušnú budovu sirotinca. Cirkev toto riešenie prijala a ohľadom objektov, o ktorých sme práve hovorili, uzavrela so štátnou správou nájomnú zmluvu. Dohodnuté nájomné sa štátna správa zaviazala platiť už od januára 1945, teda od toho času, keď prevádzku prevzala do vlastnej správy.

Sirotky, ktoré v sirotinci v Levoči ešte boli, prevzal evanjelický sirotinec v Liptovskom Mikuláši.

V súvislosti s touto nemocnicou treba ešte spomenúť, že ju predstavitelia nemeckého zboru v Levoči nenechali úplne zariadenú. Časť zariadenia vzali totiž pri úteku so sebou niekam do Rakúska. Generálna cirkev sa snažila zistiť, kde sa toto zariadenie nachádza (bol tam, okrem iného, aj röntgen). Keď sa jej to podarilo zistiť, snažila sa ho diplomatickou cestou dostať späť. Toto jej úsilie sa však skončilo s negatívnym výsledkom.

Nakoniec boli diakonický domov v Bratislave, ako aj nemocnica so sirotincom v Levoči znárodnené.

(Pokračovanie nabudúce)

VEĽKÁ NOC V NÁS

Ukrižovanie a zmŕtvychvstanie Pána Ježiša Krista. Dve určujúce udalosti pre ďalšie smerovanie ľudstva. Tieto dni, ktoré sme v našich ľudských podmienkach premenili na sviatky, sú a ostávajú pre mňa dôležitejšie a vážnejšie ako vianočné dni. Aj preto, že sa odohrali v dráme, ktoré má však víťazné ukončenie. A aj preto, že ich dosah pre človeka je stále osobnou a naliehavou výzvou. Isteže, aj sviatky Veľkej noci sme dofarbili folklórom, vajíčkami a nezmyselnou šibačkou, varením, pečením a ozdobovaním obydlí prvkami, ktoré majú pohanský pôvod, hoci sa veľmi snažíme im dať náboženský náter, či dokonca kresťanské zdôvodnenie. Veľká noc však stojí na iných faktoch a pravdách, a na to by sme sa mali sústrediť.

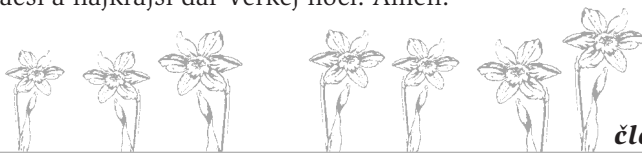
Vo mne tlie ticho, len čierny priestor v mozgu, oči vidia a zároveň sú slepé, jar sa rozsvietila slnkom, ale bez Tvojho jasu sa nedá žiť! A my sa náhle rozpaľujeme na vieru.

Koľko osobného prežitia Tvojej smrti ľuďom ešte treba? Koľký raz Ťa, Pane, musia v mysli ľudia ukrižovať, aby poznali, že križujú sa smrťou, keď Ťi znova a znova neveria...

Viem, že je už dokonané, tak prečo toľkí kričia, nestačí? Veď Ty si nezlomil na našich chrbtoch Svoj kríž, hoci mal si právo... Ty si umrel, aby človek, malý človek v Tebe žil. Vďaka Ťi Pane Ježiši, že si sa obetoval za ľudské pokolenie, zaplatil za naše hriechy a slabosti, vďaka Ti, že si nás opäť zmieril s Bohom.

Je Biela tichá sobota, smútok má divný tvar. Odišiel Pán, zradený ľudstvom, zradený bytím. Je také prázdno. Bez svetla, bez energie. A len tí, čo naozaj veria, vedia, že si neumrel naveky. Noc je nekonečná, bolestivá a plná obvinení. Čakáme na ráno, Božie ráno a na nový zázrak. Zázrak prebudenia. Čakáme na nový život, nový impulz, na nové smerovanie. Čakáme na Teba. A na Tvoje veľké víťazné vzkriesenie. Čakáme Ťa, Pane, v našich dušiach, rozpadnutých životoch a snoch.

Tak opäť svitá. Svitá v nádeji a pokoji. A cítim úplné a neobsiahnuteľné zmierenie. Cítim nový život v Tvojej dlani, nový pokoj a nové smerovanie. Tvoje vzkriesenie je aj mojím vzkriesením. Vzkriesením na novú príležitosť – žiť. V pozemskom i nebeskom čase. S Tebou Pane, v Božej rodine. A to je ten najväčší a najkrajší dar Veľkej noci. Amen.

EVA BACHLETOVÁ
členka cirkevného zboru

NA SLOVÍČKO S BRATMI MILANOM JAKŠOM A JÁNOM VALENTOM

MILAN JAKŠ

JÁN VALENTA

Bratia, ktorým sme položili niekoľko otázok, sú roky piliermi vnútromisijskej práce nášho cirkevného zboru. V súčasnosti slúžia predovšetkým ako členovia spevokolu a na sobotňajších biblických hodinách. Pri ich aktivite, ktorej by nestačil s dychom ne jeden mladší, sa nechce ani veriť, že obaja, brat zborový presbyter Milan Jakš (**MJ**) a niekdajší brat kurátor Nového kostola Ján Valenta (**JV**) sa v januári dožili sedemdesiatky. K ich životnému jubileu im úprimne blahoželáme a ďakujeme im za všetko, čo v našom zbore vykonali a stále ochotne konajú. Prosíme nášho Pána, aby ich sprevádzal aj do ďalšieho času s hojnosťou svojho požehnania.

Čo pre Vás znamená viera v Pána Ježiša Krista a kto formovanie Vašej viery ovplyvnil?

MJ: Viera v Pána Ježiša Krista znamená pre mňa istotu a duchovnú silu v živote a vedomie, že On ma drží v Svojich rukách. Zároveň to znamená aj prijímanie Jeho lásky, ktorú mi každý deň dáva, vrcholom ktorej bola Jeho dobrovoľná smrť na kríži, kde zomieral aj za mňa, aby som nezahynul, ale večne žil.

Formovanie mojej viery významne ovplyvnilo duchovné ovzdušie rodičovského domu, a najmä vplyv mojej hlboko a úprimne veriacej mamy. To duchovné, čo som v detstve prijal, bolo také silné, že to zotráva vo mne až do

dnes, často sa k tomu vraciam a aj dnes z toho čerpám. Preto je veľmi dôležité, aby sa už deťom vštepovala viera a láska k Pánovi, lebo to zanecháva v živote trvalé a nezmazateľné stopy. Na môj duchovný život mali pozitívny vplyv aj viacerí vzácni kresťania živej viery, pri ktorých som videl súlad ich života so slovami.

JV: *Neviem to presne definovať. Viera je to, čo pre telesný život krv. Je to podľa mňa nezaslúžený dar (to, že ma Boh považuje skrze Pána Ježiša za svoje dieťa), ktorý som dostal od Boha bez mojej zásluhy. Moju vieru už od malička formovali moji rodičia a starí rodičia. Počas 2. svetovej vojny som bol v Starej Turej v zariadení „Chalúпка“, kde ma duchovne viedli diakonisy sestra Borka a sestra Albína. Potom, keď sme prišli do Bratislavy, pridal sa vplyv „nedeľnej školy“ a praktický príklad rodičov (modlitby, spoliehanie sa na Boha a pod.). Po zrušení Modrého kríža, keďže u nás v cirkvi práca s mládežou neexistovala, mi našli duchovné spoločenstvo mladých u bratov baptistov, kde bola práca s mládežou najlepšia. Tu som sa stal aj členom dorastu (nie členom baptistickej cirkvi). Každý, kto sa chcel volať dorastencom, musel najprv povedať naspamäť 1. žalm, 23. žalm, 1. Korintským 13. kapitolu a Skutky apoštolov 26, 1 - 23. V tomto spoločenstve som získaval neskôr aj skúsenosti*

z práce s Bibliou, dorastom a mládežou a tiež som sa naučil, ako pracovať v cirkvi v dobe, ktorá cirkvi nežičila.

Ako dlho sa podieľate na práci nášho cirkevného zboru a čo v nej považujete za dôležité?

MJ: Na práci nášho cirkevného zboru sa podieľam asi 40 rokov, keď som smel, z milosti Božej, pomáhať tak v duchovnej, ako aj v hospodárskej oblasti. Za dôležité považujem, aby cirkevný zbor plnil predovšetkým svoje misijné poslanie, tak vnútri, ako aj navonok. Duchovná práca v spoločenstvách cirkevného zboru a bohoslužobné stretnutia majú viesť jeho členov k osobnej a živej viere v Pána Ježiša a k jej rastu. Veriaci členovia cirkevného zboru majú byť mimo neho misionármi vo svojom okolí a v prostredí, kde sa nachádzajú. To znamená smelo vyznávať vieru v Pána Ježiša Krista a žiť tak, aby to bolo v súlade s ich vyznaním. Dnešný svet, ako i naša krajina potrebujú misijné zbory a verných Pánových vyznávačov. Prosme Pána, aby aj náš cirkevný zbor bol takýmto.

JV: Po konfirmácii som sa stal „ročiakom“ a ďalej som pracoval u baptistov. Avšak od chvíle, ako ma Pán Ježiš našiel ako zblúdenú ovečku, som sa veľmi modlil za to, aby som mohol byť užitočný v mojej rodnej cirkvi. To sa mi splnilo v r. 1967, keď na skupinku mládeže, ktorú som viedol, prišli študenti evanjelickej teológie. Ich príspevky ma zaujali, a tak sme po skončení skupinky mali dlhú diskusiu, v ktorej mi veľmi vyčítali, prečo nepracujem radšej v domácom evanjelickom zbore a zhovárali sme sa o tom, ako začať pracovať práve tam. Presadzoval som názor, aby sme sa schádzali nie ilegálne, ale oficiálne na

pôde cirkevného zboru. V Bratislave sme si na to netrúfali, a tak sme požiadali br. farára Kubovčáka z Prievozu, ktorý nám vyšiel v ústrety a mohli sme sa v jeho zbore schádzať v stredu večer po biblických hodinách v zborovej sieni. V r. 1968 sme sa odvážili napísať žiadosť, ktorú podpísali všetci „mládežníci“ a išli sme s ňou za predsedajúcim bratom farárom Dr. Michalkom, ktorý po diskusii nakoniec ústne povolil, aby sme sa schádzali v sobotu večer na Legionárskej ulici v zborovej sieni. Aby sme boli užšie spojení so zborom, brat farár Holčík navrhol dvoch z nás, aby sme zastupovali mládež aj na zasadnutiach presbyterstva (nemali sme ešte 30 rokov, a tak sme do presbyterstva ešte nemohli byť volení). Keď som dovŕšil tridsiatku, bol som v r. 1969 zvolený za presbytera, neskôr za kurátora Nového kostola. Teraz som sa už mohol zúčastňovať aj na rokovaniach „rozšíreného predsedníctva“ zboru, kde som presadzoval názory mládeže.

Od r. 1978 do r. 1992 som bol zborovým dozorcom v Pukanci. V r. 1987 – 1990 som bol zvolený aj za člena Generálnej rady Slovenskej evanjelickej cirkvi a. v. a náhradného člena jej Generálneho súdu. Okrem toho som stále spolupracoval na akciách bratislavskej evanjelickej mládeže, neskôr na biblických hodinách, v mládežníckom spevokole, v okteté a nakoniec aj v zborovom spevokole.

Hoci som už niekoľko rokov dôchodcom, Pán Boh ma do dôchodku neposielal, ale dáva mi ešte stále príležitosť pracovať na biblických hodinách, v komornom zbore SALUS a v spoločenstve ranných modlitieb.

Čo by ste odkázali spoločenstvám v našom cirkevnom zbore, najmä mládeži?

MJ: Teším sa z toho, že cirkevný zbor utvára priaznivé podmienky na duchovnú prácu v spoločenstvách. Všetkým našim spoločenstvám chcem odkázať, aby stredobodom ich záujmu a zdrojom ich práce bol Pán Ježiš. Nech pod Jeho vplyvom vytvárajú také bratsko-sesterské vzťahy, aby sa v týchto spoločenstvách cítil každý dobre. Nech sa neuzatvárajú do seba, ale nech pestujú misijného ducha a nech slúžia. A zároveň nech rastú do duchovnej kvality, ale aj do počtu.

A čo odkázať mladým? Aby milovali Slovo Božie a dennodenne si ho čítali. Nech je ono smernicou ich života. Prajem im, aby pri svojich životných rozhodnutiach hľadali Božiu vôľu, a keď ju spoznajú, aby sa jej podriadili. Nech nevykonajú v svojom živote nič také, čo by museli neskôr ľutovať.

Nás starších chcem vyzvať k tomu, aby sme si mladých bratov a sestry vážili, zaujímali sa o nich a povzbudzovali ich v práci a v duchovnom živote.

JV: *Aby sa neseparovali a nepovažovali svoje spoločenstvo (mládež, biblické hodiny, spevokol a pod.) za to jediné správne, ale aby sa považovali tak, ako je to povedané aj v Cirkevnej ústave našej cirkvi, za údob zboru. Mladí v našom zbore by si mali uvedomiť, že omnoho viac poslúžia nám starším osobnými svedectvami, prítomnosťou na spoločných stretnutiach ako hlučnými „modernými“ piesňami (prosím o odpustenie otvorenosti!).*

Ako mládežníka ma na začiatku veľmi oslovil brat farár Dr. Michalko slovami z 1. listu Timoteovi 4, 12 – 16. Zvlášť slová: **Buď pilný v predčítaní (Písma),** ktoré v plnosti chápem až teraz.

Mládeži by som poradil, aby na svojich stretnutiach, modlitbách a pod. za-

pájali do činnosti čo najväčšie množstvo ľudí, a tak si vychovávali nástupcov.

Tiež aby si spoločne zhotovili rozpis každodenného pravidelného čítania Biblie (zaradom) a na spoločných stretnutiach si vymedzili chvíľu rozhovor – vzájomné odovzdávanie si toho, čo im Biblia dala, alebo ako to, čo im bolo zjavené, uplatňovali v každodennom živote.

Nepochybne máte množstvo skúseností a pútavých životných príbehov. Prosím, podelte sa s niektorými z nich s čitateľmi Evanjelickej Bratislavy.

MJ: Uvediem dva osobné príbehy, keď som intenzívne pociťoval ochrannú a pomocnú Božiu ruku. Pred niekoľkými rokmi som sa podrobil operácii mandlí, ktorú som pomerne ťažko znášal. Po prepustení z nemocnice domov prišla na mňa nečakane veľká telesná slabosť, takže som mal obavy, čo bude ďalej so mnou, pretože som bol sám doma. A vtedy zazvonil telefón a počul som hlas jednej milej sestry, s rodinou ktorej som v užšom vzťahu. Keď sa dozvedela, čo mi je, neľutovala čas ani námahu a obetavo a nezištne mi v tejto, pre mňa zložitej, situácii pomohla. Vždy, keď si na tento príbeh spomeniem, je pre mňa svetlým bodom Božej pomoci, ako aj ľudskej obetavosti.

Nedávno som si tak nešťastne poranil hlavu, že okamžite nastalo silné krvácanie, ktoré som nebol schopný zastaviť. A práve vtedy Pán poslal jedného milého brata, ktorý mi obetavo pomohol. Prostriedkami, ktoré mal pri sebe, sa krvácanie zastavilo. Išlo o ranu, ktorú mi následne na pohotovosti ošetrili a zošili. V obidvoch uvedených príbehoch prišla pomoc v pravý čas. Ani jeden z mojich dobrodincov si v svojej

skromnosti nebol vedomý toho, že by vykonal niečo veľkého, ale pre mňa to, čo urobili, veľa znamenalo. Boli vtedy pre mňa poslami Božej pomoci.

Bratia a sestry! Buďme ochotní nezištné a obetavo – či už jednorazovo alebo trvalejšie, pomôcť tým, ktorí našu pomoc potrebujú. Buďme aj my pre iných poslami Božej pomoci a svedectvom o tom, že Pán Boh aj takýmto spôsobom prostredníctvom nás koná.

JV: Práca v zbore nebola samozrejmosťou. Museli sme presvedčiť bratov farárov a presbyterov, že to myslíme s vnútromisijnou prácou vážne a že sa držíme pevne našej evanjelickej a. v. cirkev. Veľmi sme pociťovali potrebu evanjelizačných a mládežníckych piesní, a tak sme za enormne krátky čas zostavili Spevníček. Aby sme dokázali, že sme evanjelici, dali sme tam aj veľa piesní zo Spevníka, ba aj z Tranoscia. Výber museli schváliť všetci bratislavskí bratia farári, čo sa nakoniec aj stalo a o krátky čas bol Spevníček tajne vytlačený. Postupne sme však aj ďalej pridávali nové piesne, až nám bolo oznámené, že Spevníček sa nemôže používať. Zhromaždili sme sa na modlitbách a išli za bratom biskupom, či by sa nedalo predsa niečo urobiť na jeho záchranu. Nakoniec povedal, že musia byť odstránené všetky vlepované pesničky a (do 24 hodín) vypracovaný zoznam piesní s odkazom, odkiaľ pochádzajú. To sa nám s Božou pomocou podarilo. Inokedy sme zase dostali príkaz, že vedenie môže mať iba teológovia ako „cvičenia“. Aj tu sa k nám Pán Boh priznal

a ešte v tom týždni bol tento príkaz zrušený. Keď prišla normalizácia, musela sa zrušiť „mládež“ ako dôsledok r. 1968! Nakoniec sa aj to vyriešilo a mládež bola.

Premenovaná bola na biblické hodiny a aby tieto mohli fungovať, museli tam chodiť aj dospelí členovia zboru. Pán Boh tak spôsobom, aký by sme my nevymysleli, splnil naše žiadosti, aby sme mohli slúžiť aj starším. V zamestnaní som predával Biblie a raz prišiel predseda Komunistickej strany Slovenska (KSS) a povedal mi, že má hlásenie z Ústredného výboru KSS, že širim zahraničnú literatúru. Ukázal som mu jednu Bibliu a povedal, že to je tá literatúra. On nato: Nech si dávam pozor a prestanem s tým. Ukázal som mu potom tiráž na poslednej strane, kde bolo uvedené, že bola vytlačená v Tlačovom kombináte KSS – PRAVDE. Nato mi povedal, že aj on je kresťan katolík, a tým sa to skončilo. V tých časoch boli časté návštevy príslušníkov ŠtB, ale Pán Boh sa aj tu priznával. Keď sa ma pýtali konkrétne na určitých ľudí a dozvedeli sa, že sú to moja rodina – kmotrovci, ďalej sa nepýtali.

Keď som končil funkciu kultúrneho referenta pri viacerých ústavoch SAV, navrhli mi, aby som si za vykonanú prácu kúpil nejakú knihu. Ja som si vybral gramofónové platne A. Schweitzer hrá Bacha. S tým najprv nesúhlasili, ale keď som povedal, že iné nechcem, tak mi ich kúpili a doplnili aj venovanie.

**Pripravil MARTIN ŠEFRANKO
zborový farár**

OBRAZ V MALOM KOSTOLE

Malý kostol na Panenskej ulici stavala slovensko-maďarská časť evanjelického zboru v Bratislave, povzbudená úspešnou prosbou nemeckých evanjelikov, o dva roky neskôr ako nemecký Veľký kostol na Panenskej ulici v Bratislave, ktorého stavbu povolila ešte cisárovná Mária Terézia r. 1774. Iba pripomeniem známú skutočnosť, že súčasťou povolenia novej stavby bola podmienka – zbúrať artikulárny nemecký kostol z 80. rokov 17. storočia. Tým sa uvoľnilo miesto na stavbu slovensko-maďarského kostola. Dovtedy na služby Božie v týchto dvoch jazykoch slúžila iba modlitebňa v budove evanjelickej fary na Panenskej 28. Matej Walch, architekt alebo staviteľ – „baumajster“ Veľkého kostola, zároveň staval aj Stavovské divadlo na dnešnom Hviezdoslavovom námestí a potom už bol veľmi zaujatý mnohými objednávkami. Preto síce nakreslil plány Malého kostola, ale stavbyvedúci už bol František Römisch. I tak však Walch vyriešil celý interiér Malého kostola a zachovali sa jeho plány – kresby kazateľnice i oltára. Keďže bol vychovaný barokom, jeho kresby majú takéto slohové črty. Navyše – skromne, bez ozdôb musel byť navrhnutý iba exteriér – aby nepôsobil aktivizujúco. V interiéri si však Walch mohol dovoliť rozvinúť svoje výtvarné cítenie. Preto aj oltár aj kazateľňa majú nielenže rovnaký rukopis ako kazateľnicový oltár vo Veľkom kostole s mnohými pozlátenými plastikami, ktoré svojou symbolickou rečou sa odkazujú na myšlienky Biblie. Kým výška klenieb vo Veľkom kostole dovolila vytvoriť vysoký kazateľnicový oltár, v Malom kostole sa to nedalo.

Všimnime si tentoraz i architektúru oltára a kazateľnice.

Oltár tvorí drobná architektúra s iónskymi stĺpmi, ktoré nesú profilovanú rím-

su s meandrami, na ktorých sedia anjeli s paténou a kalichom – symbolmi Večere Pánovej. Nadstavec s Božím okom sa končí rímsou ovenčenou vavrínom a viničom.

Dominantným i farebným centrom oltára je obraz Ukrižovanie. Jeho autorstvo sa doteraz nepodarilo určiť s istotou. V hedom šere a na tmavočervenom nebi večera v dolnej časti obrazu, keď slnko už zapadalo, visí na kríži už mŕtve telo Pána Ježiša s ranou na boku. Už sa presvedčili, že nežije. Bezzvládne telo zaťažilo Jeho ramená, krv po prebodnutí už stuhla a zmenila sa na tmavé, usadnuté potôčky. Iba sporé svetlo kreslí mŕtvolné zelené škvrny na bledom štíhlom tele – známky postupujúcej smrti. Samota, ticho v tej výške kríža a mier na tvári. A Pilátov nápis – Hľa: Kráľ židovský. Večer Veľkého piatka. Onedlho už tma zahál to utrpenie a prídu Ho sňať z kríža.

Dr. Martin Luther uvažoval o reformácii ako o celku do dôsledkov. Liturgia stredovekej omše a gotické kostoly s mnohými oltármi, zasvätené mnohým svätcom, nespĺňali jeho dôraz na poznaní a pochopení Biblie – zdroja všetkej viery, na slove Božom. A tak sa v svojom diele Die Deutsche Messe venoval aj praktickým zmenám, ktoré omnoho lepšie vyjadrujú učenie a dôkladnú znalosť Biblie, a aj, ktoré reformácia potrebuje. Aj výtvarné diela na oltároch boli predmetom jeho skúmania. Najmä dramatické udalosti Veľkého týždňa a ich výtvarné pretlmočenie boli výrečným svedectvom o ospravedlnení.

Zbory si hneď od počiatku vzali za svoje odporúčania Dr. Martina Luthera, aby témy výtvarných diel na oltári vychádzali najmä z udalostí Veľkého týždňa, preto tak často nachádzame v evanjelických kostoloch zobrazenie Poslednej večere, modlitbu na Hore Olivetskej, zriedkavo aj

Krista pred Pilátom – a, najčastejšie, práve Veľkopiatové ukrižovanie.

Hoci sa to nedá tvrdiť s istotou, je viacero náznakov, že autorom oltárneho obrazu v Malom kostole by mohol byť umelec, ktorý namaľoval oltárny obraz do Veľkého kostola, to jest F. Oeser. Z rovnakej maliarskej dielne pochádzajú totiž ďalšie oltárne obrazy z celého širšieho územia v okolí Bratislavy, napríklad obrazy v Malom kostole a Dunajskej Lužnej sú takmer identické. Dá sa predpokladať, že ich namaľoval ten istý autor, resp. pochádzajú z rovnakej dielne. Tieto obrazy, podobne ako oltárny obraz v Svätom Juri, sú namaľované v hneedom tóne šerosvitu. Obraz v Svätom Juri je kópia známeho umelca van Dycka. Je to však dobrá práca, ktorú mohol urobiť len dobrý maliar. Aj architektúra oltárov v Dunajskej Lužnej či vo Svätom Juri nesie rukopis „baumajstra“ Walcha, ktorého stavebný rukopis je neprehliadnuteľný vo Veľkom i Malom bratislavskom evanjelickom kostole.

Na kazateľnicu Malého kostola upevnili pozoruhodné výtvarné dielo – pozlátený reliéf, ktorý výtvarne ilustruje podobstvo o rozsievачovi, dielo sochára Brandenthala. Walch i kazateľnicu vytvoril v mäkkých barokových ohýbaných krivkách a olemoval ju plastickým vencom vavrínových listov. Baldachýn s holubicou Ducha Svätého v podhlade ukončil sochou vzkrieseného Krista, ktorý dopovedá veľkonočné poslanstvo oltárneho obrazu.

Pri obnove v 80. rokoch 20. storočia,

pod vedením prof. Eugena Kramára a ThDr. Miroslava Kýšku, vtedajšieho predsedajúceho farára, bola kazateľnica z bočnej steny medzi oknami presunutá na čelnú stenu. Tým kazateľnica získala nielen na dôležitosť, podstatne sa zlepšil akustický i optický účinok, ale vyriešil a zútlulnil sa vtedy aj celý interiér kostola. Kombinácia šedých a olivovozelených farieb na bielom pozadí vytvorila kultivovaný a srdečný interiér, v ktorom sa konajú služby Božie až v štyroch jazykoch.

JANKA KRIVOŠOVÁ
zborová presbyterka

MILAN RÚFUS A JEHO ZUZANKA

Také puto, taký vzťah medzi otcom a dcérou už asi neuvidím. Tú bedlivú pozornosť, to neúnavné oko, ktoré neustále nenápadne sledovalo, ako sa má Zuzanka, nenájdete len tak. Aj ako veľká ruka držala vo svojej jemnú pravú rúčku Zuzanky, vari primalú k jej postave, veď sa v mnohom podala na ocka, to tiež nie je každodenná skúsenosť. A tichú trpezlivosť oboch – to som videla iba u Rúfusov. Tak ako ocko, aj Zuzanka mlčí, počúva, rozmýšľa – a hoci je jej duševný obzor v mnohom detský, chápe viac, ako sa mnohí povrchní pozorovatelia domnievajú. Svojím inštinktom bezpečne rozpozná úprimných a dobrých ľudí a iba k nim si vytvorí vzťah. A často prekvapí svojím pozorovaním. Vie jasne, čo je pravda, a klamať sa nenaučí. Zuzanka sa v mnohom síce nevyrovná ostatným vrstovníkom, ale svojou čistou prítomnosťou je určite zdrojom bôľnej veľkosti básnika.

Takto to napísal v svojej zbierke Básnik a čas.

ZUZANKA

*Slnko. Tep mojich žíl.
A moje horké nebo.*

*Či ma Boh povýšil,
či pokoril ma tebou?*

*Akože uhádnuť,
On svoje gesto chráni.
I svoj dar i svoj prút
Nesie v tej istej dlani.*

*Pokoril, povýšil...
Zabudni také slová.
A potom dýchni len
Vánku na teplú dlaň:*

*„Ešte som nikoho
až takto nemiloval.*

*Ešte som od lásky
neplatil takú daň.“*

Vo Vianočnom magazíne Liptov z r. 2003 uverejnil Ján Čupka rozhovor s majstrom Rúfusom. Odcitujem to presne:

Otázka: Možno chápať, že Vaša dcéra Zuzanka je určitým darom za všetko, čo ste doteraz urobili, že ste vychovali neuveriteľné množstvo krásnych detí poézie? Nežiarli manželka, keď sa Vám takto hrnú domov, nemá pocit nevery?

Odpoveď: Na žiarlenie niet dôvodu... Všetku moju lásku k ženskej bytosti absorbovala Zuzanka. A moja žena ju tiež ľúbi láskou, ktorá vylučuje žiarlivosť. Nie je možné byť neverný anjelovi – to by bolo hulvátstvo. Viem to ja i moja manželka. Ak máte v živote niektoré ťažké veci uniesť – a vy ich uniesť musíte – treba vám veľa, veľa milovať. A tak my traja nie sme vlastne traja. My sme jedna pomnožná bytosť.

Až keď by sme si dokázali predstaviť tú starostlivosť o mnohé – pre nás ostatných samozrejme, potreby každého dňa, položené na pleciah najmä Zuzankinej mamy a neúnavnú aktivitu, s ktorou varí, šoféruje, teda vedie domácnosť a upravuje mnohé televízne scenáre pred dabovaním do správnej a ľúbozvučnej slovenčiny. No na prvom mieste, teda predovšetkým, sa stará o Zuzku. Až potom pochopíme ten krásny výraz – pomnožná bytosť. A následne môžeme precítiť aj báseň vďaky Magde. Takú vďaku asi žiadna žena nedostala. Ak by Zuzanka nebola chránená hustým oblakom lásky a starostlivosti

oboch rodičov, iste by tak neprospievala, iste by sa jej tak nedarilo.

I vďaka svojej Magde mohol básnik Milan Rúfus v pokoji premýšľať pri pohľade do diaľav ponad Dunaj a zapisovať básne, ktoré mu diktoval jeho neúnavný duch. A hoci žil v zdanlivej samote, pozorne sledoval, kam svet smeruje, a zraňovali ho sklamanie z nenaplnených nádejí, ktorým sme sa po „nežnej“ všetci úfali. Najmä, ako málo si ľudia cenia svoje charakter, akí sú sebci a nemyslia na druhých. Aj tí, ktorí by mali byť vzorom. A ako málo lásky je medzi ľuďmi. A on, obdarený takou hlbokou, ľudskou a zranenou láskou, mohol vyslovovať aj tvrdé, nekompromisné postoje, pretože poznal dôsledky a vôbec sa nebál. Veď to hemženie, túženie po kariére, peniazoch či moci mu pripadalo nedôstojné človeka. Pozeral, ako sa na zapredanom nábreží všetkých

Bratislavčanov do výše dvíhajú stavby, iba len pre daktorých. Takže demokracia sa cez deň tvárila ako panna a v noci bola prostitútkou – takto to napísal v poslednej zbierke *Demokracia. Omyl človečí? Alebo človek na viac ozaj nemá?* I tie ústrky. Nechaj tak, vravel. A ponoril sa do múdrosti Knihy kníh – do Biblie, na ktorú sa odvolával takmer v každej básni. Veď vari každá jeho báseň je modlitbou alebo rozhovorom s Ním, asi s Najbližším, Jediným, ktorý ho vždy trpezlivo vypočuje a dá silu kráčať ďalej. A dáva nadhľad, perspektívu, z ktorej bolesti a krivdy nemajú váhu a chvály a uznania sú len trblety s krátkym životom. Či vari máme takého básnika, ktorý sa na všetko a všetkých díval z takého pokoja?

A dobre poznajúc ľudí asi preto pre trocha rokmi takto vyslovil obavy a starosť o Zuzanku:

TROJKRÁĽOVÁ PROSBIČKA O LÁSKU

*Roky sa nezastavia,
ich kolotoč sa krúti.*

*Daj, Bože, Zuzke zdravia.
A nechaj nám ten prútik,*

*Čarovný, dúfanlivý,
Ktorý sa láskou volá.*

*A ktorý koná divy
Na všetkom dookola -
Na veciach, na človeku...
Ponechaj nám tú mäkkú
kôročku z Tvojho stola.*

Na Tri krále sme všetci, ktorí sme vedeli, že Zuzanka je „trojkráľové“ dieťa, jej prišli zavinšovať. Majster Rúfus bol omnoho viac potešený z gratulantov pre Zuzanku ako z gratulácií na vlastné narodeniny. A Zuzka sa tešila z najlepších darčiekov - ďalších čistých pamätníčkov a fixiek, ktorými potom do pamätníčkov kreslila svoje kvietky, slnečnice, zajace.

Svojej dcére, lásočke mojej, ako ju volal, venoval na každé narodeniny básničku. Nežný vzťah sa asi ani nedá lep-

šie vysloviť. To vedel iba ocko Milan Rúfus.

ZUZANKE

*Zuzanka... Ako sasanka
Je biela tvoja duša.
Či k večeru, či zaránka
Žijeme - Boh nás skúša.*

*Jahniatko, dieťa Baránka.
Toho, čo všetko spojí:
Celá si naša, Zuzanka,
A my sme celkom tvoji.
Šli traja králi za hviezdou,
Ktorá má meno Láska...*

*Prečo tak málo máme slov,
Keď horiaci ker praská?*

Tri krále 2008

Tohto roku už Zuzanka nedostala narodeninový vinš. Jej milovaný ocko sa už poberal do nebička, kde sa všetci raz stretneme. A Zuzanka žije v pokoji, že ocko sa už má dobre a netrápia ho žiadne bóle.

**JANKA KRIVOŠOVÁ
zborová presbyterka**

FOTO J. DUBRAVAY

POĎAKOVANIE

Rozlúčka s Milanom Rúfusom, slovenským básnikom, vo Veľkom evanjelickom kostole v Bratislave bola výnimočným prejavom vzťahu k básnikovi, ktorého mnohí považujú za morálnu autoritu slovenského národa. Bratislavský cirkevný zbor pripravil dôstojnú rozlúčku pre celú kultúrnu verejnosť. Preto sa chcem poďakovať za slová doc. Jána Greša, generálneho biskupa ECAV na Slovensku Miloša Klátika a predsedajúceho farára bratislavského evanjelického cirkevného zboru Michala Zajdena, ktorými vyslovili uznanie za jednoznačné postoje básnika, ktorý vyrástol v evanjelickej cirkvi a vytvoril dielo, ktorým si podmanil celé Slovensko. Slová podpredsedu vlády SR Dušana Čaploviča potvrdili veľkosť a význam básnika pre dušu národa.

Hlbokým zamyslením pri odchode blízkeho človeka boli nádherné organové im-

provizácie prof. Jána Vl. Michalku, Dvořákov žalm a starosloviensky Otčenáš so spevom I. Benciho aj husle prof. Petra Michalicu.

„Budeme vyvolaní po mene“ – ďakujem, že práve túto báseň predniesol Jozef Šimonovič.

Rozlúčka bola vyznaním hlbkej viery vo vzkrieseného Krista, tak, ako každodenne prestupovala bytie Milana Rúfusa a pomáhala mu niesť údel života.

Moja vďaka i dcéry Zuzanky patrí aj mnohým ochotným a nemenovaným členom bratislavského cirkevného zboru a celému zboru za nezištnú ponuku, prípravu a realizáciu emotívnej rozlúčky Slovenska s naším drahým básnikom Milanom Rúfusom.

**Manželka MAGDA
a dcéra ZUZANKA**

Z NAŠEJ HISTÓRIE

Evanjelický a. v. zbor v Bratislave po vydaní tolerančného patentu v roku 1781 do začiatku 19. storočia

VÝSTAVBA NOVÝCH KOSTOLOV V 18. STOROČÍ

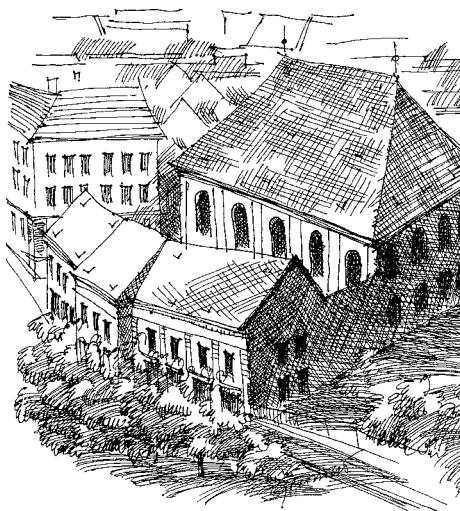
V sedemdesiatych rokoch 18. storočia už evanjelici v Bratislave pociťovali, že vo Viedni zavial slobodnejší duch. Po boku Márie Terézie stál jej syn Jozef, ktorý bol reformám silne naklonený. Nevyhovujúci drevený kostol, ktorý slúžil evanjelikom už takmer 100 rokov (*pozn. red.: stál na mieste dnešného Malého kostola*), potreboval jednoznačne prestavbu. Prosbu o možnosť postavenia nového chrámu zaslal zbor do Viedne vo februári 1774. V marci vyzvalo miestodržiteľstvo mestskú radu, aby na mieste zistila stav veci a podala o tom správu. Mestská rada zistila, že chrám je značne zničený a absolútne nezodpovedá potrebám miestneho zboru. Takisto uviedla, že ho nie je možné ani opraviť, ani zväčšiť. Na základe tejto správy žiadal zbor o povolenie stavby nového chrámu a o vyznačenie príhodného miesta na stavbu. Povolenie s určitými výhradami zbor dostal začiatkom júna 1774 a už 24. júna 1774 položil základný kameň. Peňažné prostriedky získal z mnohých milodarov. Ján Jesenák obetoval na stavbu 1000 kremnických zlatých, Juraj Adonyi tisíc zlatých, istí dvaja evanjelickí obchodníci prispeli po 30 centoch železa (*pozn. red.: cca 3 tony*), Fridrich Geletneky venoval 30-tisíc a Ondrej Kochmeister 20-tisíc tehál.¹ Podľa záznamov pracovali na stavbe projektanti M. Walch, R. Wimmer a palier D. Zimmach. 5. septembra 1775 stavba tak pokročila, že hamburský tesár (podľa mena neznámy) postavil na múry kostola krov, ktorý je zo stránky architektonickej, umeleckej i pamiatkovej skvostom a v celej Európe nemá obdoby. Chrám bol dokončený v novembri 1776. V sobotu dňa 30. novembra 1776 odbavil duchovný Samuel Dubay ešte v starom drevenom chráme

služby Božie a popoludní duchovný Michal Klein odbavil prvé služby Božie už v novom chráme. Na druhý deň, v nedeľu, bol mohutný chrám (*pozn. red.: súčasný Veľký kostol - pôvodne postavený pre nemeckých evanjelikov*) s impozantným interiérom, ktorého autorom je Matej Walch, posvätený. Stál presne 46 546 zlatých a 42 gr. a treba upozorniť, že celý náklad bol hradený iba z milodarov veriacich.² Vnútri kostola boli umiestnené aj tabule vyjadrujúce vďaka panovníčke a Jozefovi II. (MARIA THERESI REG. APOSTOL. AC JOSEPHO II. CORREG. AVGG. CLEMENTER ADVENTIBUS HANC AEDEM DEO SACREM COETVS AVG. CONF. POSON. F.C.MDCCLXXVI, nápis na južnom portáli. Na severnom portáli je text: PRO PRINCIPIIS PATRIAE ORBISQUE CHRISTIANI SALVTE DEO SVPPPLICARE MEMENTO)³.

V tej dobe, keď sa staval nemecký chrám (*pozn. red.: Veľký kostol*), bol kňazom pre slovenských a maďarských evanjelikov Michal Institoris-Mošovský (*o jeho živote a diele sme písali v Evanjelickej Bratislave č. 5/2008, s. 42 - 43*). Bol profesorom na lýceu a vášnivým zberateľom kníh. V roku 1776 vydal svoje kázne a preložil do maďarčiny celú Bibliu. On mal najväčšiu zásluhu na tom, že o rok stál v Bratislave aj slovensko-maďarský chrám. Podľa projektov Františka Römischu na mieste pôvodného dreveného artikúlárneho kostola postavili od 18. júla 1776 do 8. novembra 1777 nový kostol, neskôr nazvaný Malým. M. Institoris agitoval, zbieral materiál na uvedenie dôvodov, ktorými chcel prosbu o povolenie podporiť. Vedel, že dôležitým faktom bude dokázať počet tých, ktorí starú modlitebňu navštevujú. Bolo to niečo vyše 200 ľudí, ktorí sa v starých priestoroch vyslovene tlačili. Podporovateľom nového chrámu bol i Ján Jesenák, kráľovský

radca, ktorý listom z augusta 1776 presviedčal kráľovnú tým, že on sám dá z vlastného majetku na výstavbu chrámu. To, že bola stavba povolená, bolo nielen obrovskou zásluhou agitátorov, ale i dôkazom toho, že v tejto dobe sa už dosť silne uplatňoval slobodomyselný duch, reprezentovaný Jozefom II., v tom čase už spoluvládcom Márie Terézie. Nový slovensko-maďarský chrám (pozn. red.: *Malý kostol*), stál 7 167 zlatých a 81 gr. a posvätili ho v prvú adventnú nedeľu dňa 30. novembra 1777.⁴

Pomaly musel duch protireformácie, ktorý sa od konca 17. storočia uchopil moci v celej Európe, ustúpiť duchu tolerancie a trpezlivosti aj v Uhorsku. Mária Terézia bola napriek svojmu luteránskemu cíteniu zanečená katolíčka a v jej krajine žilo veľa tajných protestantov. Ak by boli odhalení, museli by odísť do Sedmohradska, kde bol protestantizmus uznávaný. Za jej vládnutia vznikol smer zvaný Jozefinizmus. Mária Terézia sa musela so smútkom vyrovnáť aj so zrušením jezuitského rádu a prizerať sa, ako jej syn (následník trónu) Jozef je naklonený duchu novej doby. Mária Terézia zomiera 29. novembra 1780 a uhorským a českým kráľom sa stal Jozef II. Po nástupe na trón vydal 13. októbra 1781 tzv. tolerančný patent, ktorý zaistoval protestantom skutočné uznanie. Tolerančný patent odstraňoval diskrimináciu evanjelikov (luteránov), kalvínov a pravoslávnych (ortodoxných) veriacich. Nekatolícki veriaci smeli slobodne vykonávať náboženské obrady v obciach, kde žilo najmenej sto rodín niektorého z týchto vierovyznaní. V Rakúsku aj v Uhorsku vznikali nové evanjelické zbory. Mohli sa začať stavať kostoly, správne povedané modlitebne, ktoré podľa tolerančného patentu nesmeli mať veže a zvony a smeli byť budované len na predmestiach. Nazývali sa tolerančné kostoly. Je pozoruhodné, že oba bratislavské evanjelické kostoly, postavené v 70. rokoch 18. storočia (pozn. red.: *Veľký aj Malý*

Kresba Janka Krivošová

kostol) už zodpovedali týmto novým predpisom. Nepochybný bol Jozefov vplyv na stavbu nového bohoslužobného miesta. Stavba (pozn. red.: *terajšieho Veľkého kostola, pôvodne nazývaného Nemecký kostol*) bola povolená počas jeho návštevy 24. mája 1774. Hneď sa pristúpilo k výstavbe a 1. decembra 1776 mohol byť novovybudovaný Veľký kostol posvätený.

Drevený artikulárny kostol na Mníšskej ulici (*dnešnej Panenskej ulici*) aj s prístavbou pre slovenské a maďarské bohoslužby bol zbúraný. Z dôvodu novej majestátnej návštevy Jozefa II., ktorá bola v roku 1777, bol postavený nový, Malý kostol. V tomto malom kostole sa uskutočňovali slovenské a maďarské bohoslužby do roku 1945 a dodnes nemecké a maďarské služby Božie. Náklady na obidve stavby (*t. j. na Veľký a Malý kostol*) boli pokryté obetavosťou členov zboru a príspevkami jednotlivcov.

MARTIN KAMENSKÝ
člen cirkevného zboru
Pokračovanie nabudúce

1 Adamiš, Július: Pamätnica bratislavského evanj. a. v. zboru. Myjava 1927, s. 20.

2 Adamiš, Július: c.d., s. 22.

3 Krivošová, J.: Evanjelické kostoly na Slovensku. Liptovský Mikuláš 2001, s. 57.

4 Adamiš, Július: c.d., s. 23.

INŠTALAČNÝ PRÍHOVOR BRATA SENIORA BORISA MIŠINU PREDNESENÝ 8. 2. 2009 VO VEĽKOM KOSTOLE V BRATISLAVE PRI UVEDENÍ SESTRY ERIKY HLAČOKOVEJ ZA ZBOROVÚ FARÁRKU

„Veď nesledovali sme vymyslené báje, keď sme vás oboznamovali s mocou a príchodom nášho Pána Ježiša Krista, ale boli sme očitými svedkami Jeho velebnosti, keď prijal česť a slávu od Boha Otca a z velebnnej slávy zaznel Mu takýto hlas: Toto je môj milovaný Syn, v ktorom sa mi zalúbilo! Tento hlas sme počuli prichádzať z neba my, ktorí sme boli s Ním na svätom vrchu. Tým pevnejšie je aj prorocké slovo, ktoré máme. Dobré robíte, že pozorne hľadáte naň ako na sviecu, ktorá svieti vo tme, dokiaľ nesvitne a nevyjde vám zornička v srdciach.“

2. Petra 1, 16 – 19

Bratia a sestry!

V Skutkoch apoštolov (2, 41) čítame zaujímavý údaj o činnosti apoštola Petra. Na jeho prvú kázeň sa nechalo pokrstiť tritisíc ľudí. Veľký úspech mal apoštol Pavel a mnohí ďalší: kazatelia, vierozvestovia Cyril a Metod, mučeník Majster Ján Hus a iní. Nechceme sa k nim prirovnávať. Ale aj my chceme priviesť blížnych k viere. Kazateľ svojich poslucháčov. A niekto z vás, bratia a sestry, niekoho blízkeho: svoje deti, ktoré milujete, rodičov, na ktorých vám záleží, súrodencov, kolegov, spolužiakov a priateľov. Pretože poznáme požehnanie viery, chceme im ukázať na Spasiteľa, bez ktorého nemôže nikto nič činiť (Ján 15, 5), na lásku Božiu, na večnosť. Ale ako to urobiť? Ako presvedčiť? Ako vydať svedectvo, ktoré

privedie k spaseniu? Na tieto otázky odpovedá náš prečítaný text.

1 Svedectvo, ktoré zachráni, stavia na pravde Božieho slova

Apoštol Peter vyslovuje základný predpoklad svojej zvesti: Veď nesledovali sme vymyslené báje (2. Petra 2, 16). Keď Peter kázal Božie slovo, vedel, že nehovorí rozprávky. Vychádzal z presvedčenia, že slovo Božie je pravda. Dá sa naň spoľahnúť. Za ním si totiž stojí sám Pán a Boh. Všetci sa nám v Písme svätom môže zdať nepravdepodobné, nadsadené, účelové... To je však iba naša domnienka. Ale vedzme, že slovo Božie sa naplní. Do poslednej čiary. Ono je totiž skalou, na ktorej možno stavať. Je istotou, pretože nemožno oddeliť Boha od Jeho slova. On je to slovo. Mocné: schopné napomínať, tešiť, viesť, učiť. Peter, ktorý získaval pre spasiteľnú vieru mnohých ľudí – pevne stál na Božom slove. Spoľahol sa na pravdy Písma. Bol v Biblii ako doma. Poznal Písmo sväté. Iste si dobre pamätal, čo povedal Pán Židom: „Skúmate Písma, lebo si myslíte, že večný život máte v nich – a tie vydávajú svedectvo o mne.“ (Ján 5, 39) Keď Peter vydával svedectvo o Pánu Ježišovi, keď Ho zvestoval ľuďom – sám bol presvedčený, že Božie slovo je pravda.

Milá sestra farárka, milá Erika! Študuj pravdy Božieho slova. A v svojom osobnom živote i v svojej zvesti stoj pevne na pravdách Písma svätého. Tvoja zvestovateľská služba bude mať Božie požehna-

Slávnosť inštalácie zborovej farárky Eriky Hlačkovej

nie a moc prebúdzať vieru a nadchýnať pre posvätený život.

A ako je to s nami, bratia a sestry? Chceme priviesť k viere možno svojich blízkych. Túžime po tom azda už roky. Dovoľme, nech tí, ktorým chceme pomôcť objaviť Spasiteľa, vidia, že poznáme slovo Božie, je nám vzácné, milujeme ho, že si Písmo vážime tak, že ono je základom našej viery a ono je tiež pravidlom nášho života. Nášmu svedectvu môže len prospieť poznanie pravdy Božieho slova.

2. Svedectvo, ktoré zachráni, potrebuje osobnú skúsenosť s Pánom

Apoštol, keď chce priviesť čitateľov k viere, ktorá ich spasí, keď ich chce v tejto viere utvrdiť, hovorí o svojej osobnej skúsenosti s Pánom Ježišom. Píše: „*Boli sme očitými svedkami Jeho velenosti.*“ – Je dobré, keď napr. dieťa vie, že rodič pozná Božie slovo a jeho pravdy.

Ale pre vieru dieťaťa je tiež potrebné, aby vedelo, že otec alebo matka majú k Pánu Ježišovi osobný vzťah, teda že s Ním niečo prežili. Osobná skúsenosť s Pánom Bohom dáva nášmu svedectvu dôveryhodnosť. Keď boli Peter a Ján pred židovskou radou, ktorá im prikázala nehovoriť v Ježišovom mene, apoštoli im odpovedali (Skutky apoštolov 4, 20): „*My nemôžeme nehovoriť o tom, čo sme videli a počuli.*“ Apoštol Pavel neraz v svojich listoch spomína konkrétne svoje skúsenosti, ako ho Pán viedol. Niektoré state jeho listov sú písané v prvej osobe jednotného čísla, a tak aj keď hovorí o všeobecných pravdách – predsa sa nedá od jeho života oddeliť, akoby by sa jeho samotného ony netýkali.

Iste máš aj Ty, sestra farárka, svoje skúsenosti, ako si Teba Pán Boh priviedol k viere, ako Ťa oslovuje, ako Ťa vychováva, napomína a vedie životom. Nezabudni aj o tomto rozprávať popri všeobecných zásadách Písma tým, ku ktorým si

poslaná. Pán Ježiš povedal uzdravenému posadnutému v kraji Gerazénov (Lukáš 8, 39): „... rozprávaj, čo učinil Boh s tebou.“ Naše úsilie priviesť niekoho k viere v Spasiteľa má byť aj svedectvom o našej osobnej skúsenosti s Pánom Ježišom.

3. Svedectvo, ktoré zachráni, ukazuje na veľkosť Pána Ježiša

Apoštol Peter, keď v našom texte chce vydať ľuďom svedectvo na spasenie, nehovorí o Pánu Bohu len všeobecne. Peter si v prvom rade považuje za povinnosť ukázať na jedinečnosť, veľkosť a výnimočnosť Spasiteľa, Pána Ježiša Krista. Myslím, že tu sme pri jednom z najdôležitejších prvkov, ktoré naše svedectvo má obsahovať. Môže sa totiž stať, že človek pozná pravdy a zásady Písma. Môže tiež vedieť, že s Bohom sa možno stretnúť a mať s Ním osobné skúsenosti. Ale nemusí vedieť to najdôležitejšie: že viera, ktorá spasí – musí byť vierou v Ježiša Krista, Božieho Syna, ukrižovaného a vzkrieseného jediného Spasiteľa. Preto Peter svojich čitateľov posmeľuje, keď im hovorí (2. Petra 1, 19b): „*Dobre robíte, že pozorne hľadáte naň ako na sviecu, ktorá svieti v tme...*“ Ak chceme, aby naše svedectvo bolo zvesťou, ktorá zachraňuje, nemôžeme neukázať na Spasiteľa. Nik predsa nemôže ani vo viere prísť k Otcovi v nebi, ak len nie skrze Neho (Ján 14, 6). „*Lebo nieto spasenia v nikom inom, lebo nebolo dané pre ľudí iné meno pod nebom, v ktorom by sme mali dôjsť spasenia*“ – hovorí Peter na inom mieste (Skutky apoštolov 4, 12).

Keď teda chceme získať poslucháčov pre vieru, ktorá ich zachráni na večný život – nezabudnime ukázať na veľkosť a jedinečnosť Spasiteľa Pána Ježiša.

4. Svedectvo, ktoré zachráni, prosí o vyjdenie zorničky v srdci

Náš text uvádza v závere už citované slovo (2. Petra 1, 19): „*Dobre robíte, že*

pozorne hľadáte naň ako na sviecu, ktorá svieti v tme.“ – A pokračuje: „*Dokiaľ ne-svitne a nevyjde vám zornička v srdciach.*“ Pýtame sa, ako je možné urobiť naše svedectvo o viere príťažlivým, dôveryhodným, účinným? Sú predsa ľudia, ktorí veľa z Písma vedia. Ale ich života, ich srdca, sa evanjelium nedotklo. Tu musíme prosiť, aby svoju prácu konal pri nás i našich poslucháčoch Duch Svätý. Môže odznieť veľa krásnych, správnych a dôležitých slov. Môžeme si dať záležať na náboženskej výchove detí. Môžeme povedať všetko, čo vieme o Bohu, svojim blízkym. My kazatelia sa môžeme zodpovedne pripravovať a správne a zápalisto zvestovať celú pravdu Božiu. Ale bez požehnania týchto svedectiev Duchom Božím, bez vyjdenia zorničky viery v srdci poslucháčov, naša námaha nespĺňa cieľ. Lebo viera nie je ľudským dielom a výsledkom presvedčivých slov. Viera nie je len logický uzáver sily argumentov ani súbor vedomostí z Biblie. Viera je a zostane Božím darom a Božím dielom. Nezabudnime sa preto modliť a prosiť za ľudí, ktorých chceme k viere priviesť. Lebo len Duch Svätý môže v ich srdciach rozsvietiť zorničku, ktorá by bola predzvesťou nového dňa, života v Kristu, dňa záchrany, spasenia.

Pýtame sa, ako môžeme urobiť naše svedectvo účinným, presvedčivým, prijateľným? Na základe nášho textu odpovedáme:

Svedectvo, ktoré zachráni

- stavia na pravde Božieho slova,
- potrebuje osobnú skúsenosť s Pánom,
- ukazuje na veľkosť a jedinečnosť Pána Ježiša,
- prosí o vyjdenie zorničky v srdciach tých, ktorým svedčíme.

Amen.

BORIS MIŠINA
senior Bratislavského seniorátu

PRÍHOVOR ERIKY HLAČKOVEJ VO VEĽKOM KOSTOLE V BRATISLAVE, DŇA 8. 2. 2009, PO JEJ INŠTALÁCII ZA ZBOROVÚ FARÁRKU

**„Daj svojmu sluhovi poslušné srdce,
aby spravoval Tvoj ľud.“**

1. Kráľov 3, 9

Bratia a sestry!

Ak máme pred sebou nejakú cestu, sme stále plní očakávania. Plní otázok, vzrušenia, aká len tá cesta bude, čo všetko na nej zažijeme. Možno v našom srdci pociťujeme radosť a možno trochu neistoty alebo Vami, sa vydávam na novú cestu. Hoci som už v bratislavskom zbore vyše dvoch rokov, a už tá cesta nie je až taká nová, ako keby som na ňu vstúpila po prvýkrát, ale predsa mojou inštaláciou sa začína nové obdobie nášho spoločného pôsobenia v tomto cirkevnom zbore. Na novú cestu sa vydávam teda nielen ja, ale verím, že ňou budeme kráčať spolu. A tak, ako je potrebné na začiatku cesty zabezpečiť isté veci, aby sa cesta vydarila, tak je potrebné, aby sa aj tá naša spoločná cesta začala Božím slovom, aby mala základ v Písme svätom a aby mala úspech v Božích očiach.

Biblický text, ktorý sme počuli, je modlitbou jedného z najmúdrejších kráľov sveta. Sú to slová Šalamúnovej modlitby. Keď ich Šalamún vyslovil, bol tiež na začiatku niečoho nového – bol na začiatku svojho panovania. Aj on mal isté obavy. Bol mladý, neskúsený, nevedel, ako treba s ľuďmi zaobchádzať. Nevedel, ako sa spravuje veľký, často reptajúci, neraz nespokojný ľud. Ale v jeho srdci bola bázeň pred Tým, ktorý všetko dokáže, pred Tým, ktorý všetkému naučí, kto-

rý je ochotný pomôcť, a preto prichádza Šalamún k Hospodinovi a prosí: „Daj svojmu sluhovi poslušné srdce, aby spravoval Tvoj ľud.“

Šalamún prosí o poslušné srdce, aby dokázal viesť zverený ľud. Ľud, ktorý Hospodin miluje. V tejto prosbe akoby zaznievalo: Ak, Hospodine, chceš, aby som ja spravoval Tvoj ľud, tak ma prosím sám vyuč. Ukáž mi, aká je Tvoja vôľa. Ak ja mám spravovať tento ľud, ak si mi ho zveril, tak Ty ma veď. Hospodine, veď ma a ja pôjdem za Tebou. A potom dokážem povedať tomuto veľkému ľudu: podďte i vy za mnou. Ľud, ktorému má vládnuť, Šalamún nevníma ako svoje vlastníctvo. Vie, že ľudia, ktorí sú mu zverení, sú Boží ľud. Preto aj on, vládca, chce poslúchať Toho, kto vládne nad týmto ľudom, Toho, kto vládne aj jeho srdcu. Chce načúvať Božiemu hlasu i hlasu ľudu, porozumieť mu a chce poslúchnuť aj právo.

V dnešný, pre mňa slávnostný deň, si uvedomujem, že Hospodin ma viedol a naďalej ma sprevádza. Preto chcem Pánu Bohu ďakovať za Jeho vedenie, za všetky dobrodenia, ktoré vykonal v mojom živote. Uvedomujem si, že len z Jeho milosti som, čo som a Jeho milosť nebola pri mne nikdy daromná. Uvedomujem si, že On viedol moje kroky počas môjho doterajšieho života. Ďakujem Mu za mojich rodičov, ktorí boli pre mňa v mnohom príkladom. Ďakujem za ich príklad viery, ku ktorej ma od malička učili a viedli. Ďakujem za celú svoju ro-

Akt inštalácie

dinu, ktorá aj dnes prišla, aby prežívala spolu so mnou túto radosť.

Avšak v dnešný deň prichádzam pred Božiu tvár s veľkou vďakou i za vás, za moju novú rodinu tu, v Bratislave. Ďakujem za každého jedného z Vás. Ďakujem za všetko, čo som už za ten čas môjho pôsobenia v tomto zbore od Vás dostala. Som vďačná za všetko, čo sme spolu už prežili. Ďakujem Hospodinovi za všetky poučenia, za všetky rady aj z radu mojich kolegov, priateľov, blízkych. Verím, že to bude i naďalej takto.

Áno, drahí bratia a sestry! Pán Boh spojil naše cesty. Priviedol ma k Vám, do Vášho cirkevného zboru. Zveril mi Vás, svoj ľud. Ľud, ktorý miluje. A Vy, členovia tohto cirkevného zboru, ste mi prejavili veľkú dôveru, keď ste si ma zvolili za svoju zborovú farárku. Veľmi si to vážim a dúfam, že Vás nesklamem. Pokorne prosím

Hospodina, aby mi pomáhal. A v dnešný deň spolu so Šalamúnom volám i ja: „*Daj svojmu sluhovi poslušné srdce, aby spravoval Tvoj ľud.*“ Prosím Ho o poslušné srdce, aby som stále vedela vytrvať pri Jeho slove. Prosím Ho, aby aj v čase skúšok či ťažkostí som sa vedela stále na Neho spoľahnúť, u Neho hľadala pomoc. Verím, že Hospodin dokáže svoju moc aj v našom cirkevnom zbore. Veď On nám vie dať omnoho viac, ako my prosíme. Verím, že my, bratislavský cirkevný zbor, dokážeme byť jednou veľkou rodinou, v ktorej vieme s láskou prijať jeden druhého. A tak nech nám všemohúci Pán Boh pomáha na našej spoločnej ceste, na ktorú sa dnes spolu vydávame. Amen.

ERIKA HLAČOKOVÁ
zborová farárka

V JEŽIŠOVÝCH ŠĽAPAJACH

Keď som v októbri 2008 dostala pozvanie pre našu kapelu eMko Band, aby sme hrali piesne a viedli chválospevy na novembrovej konferencii Spoločenstva evanjelickej mládeže (SEM) vo Veľkom Slavkove, bola som nadšená. Mali sme za sebou víkendové stretnutie dorastu a mládeže z cirkevných zborov Bratislavského seniorátu, veľa nácvikov so skvelou priateľskou a tvorivou atmosférou a navyše som zreteľne počula, že sa podobne zlepšujeme. Tieto čerstvé spomienky vo mne vyvolali radosť z toho, že nás opäť čaká príprava na podobnú akciu. Pán Boh je však úžasný v tom, že mnohonásobne prekonáva ľudskú predstavitivosť a očakávania.

Hlavnou témou rečníkov a kazateľov na konferencii SEM bola zásadná a pria-

ma otázka: Čo by urobil Ježiš? Týmto heslom sa riadili a stále riadia mnohé generácie kresťanov po celom svete. Niekedy v 19. storočí z toho vzniklo dokonca hnutie v USA, ale inými slovami je obsiahnuté v Biblii už dlho a platí pre všetkých kresťanov: „*Keď však dobre robíte a predsa vytrvate v utrpení, to je milé Bohu, lebo na to ste boli povolani; pretože Kristus trpel za vás, dal vám príklad, aby ste nasledovali Jeho šľapaje.*“ (1. Petra 2, 20 – 21)

V kostoloch, na stretnutiach mládeže, na biblických hodinách – všade sa rozprá- vame o tom, aký by mal byť život kresťana. Máme byť soľou, svetlom, mestom na vrchu, svedectvom, všetko robiť ako Pánovi... Máme svedčiť v svojom okolí, v rodine, v škole, v práci. Na tejto konferencii

som si však uvedomila, čo to znamená, keď to „rozmením na drobné“: je to o priznaní si vlastných chýb a nedostatočnosti a o neustálom aktívnom hľadaní odpovede na jedinú otázku pri každom rozhodnutí, stanovisku či konaní: Čo by na mojom mieste a v mojej situácii urobil Ježiš? Ako by sa zachoval v konkrétnom čase na konkrétnom mieste?

Keď som sa rozhodla prijať výzvu a zaviazat sa, že sa pri svojich rozhodnutiach budem pýtať, čo by urobil Ježiš, myslela som si, že to pôjde ľahšie. Zistila som však, že je to boj, ktorý budem bojovať celý život. Odhalila som o sebe veľa nepríjemných skutočností: myslíte si, že by Ježiš na mojom mieste investoval svoj čas a energiu na rozhorčovanie sa nad mojou školou a jej nefungujúcim systémom? Trávil by neprimerane veľa času na internete alebo si vymýšľal výhovorky na odkladanie povinností? A to sme ešte neprišli k medziľudským vzťahom a k aktívnej službe na Pánovej vinici! Na to stačí len pár Ježišových slov: „... ako som vás ja

miloval, aby ste sa aj vy vzájomne milovali.“ (Evanjelium podľa Jána 13, 34.)

Pán Boh ma učí hľadať odpovede na modlitbách, v Božom slove i vo vlastnom svedomí. K tomu všetkému mi pridal aj spolubojovníkov, ktorí sa tiež rozhodli hľadať týmto spôsobom Božiu vôľu. Streťavame sa a rozprávame o tom, čo táto otázka prináša. Vďaka tomu zažívam so svojimi kamarátmi nie len hudobné nácviky chválospevov a zábavu, ale aj čas modlitieb, rozhovorov a povzbudení. Táto dlhodobá skúsenosť vo mne prebudila túžbu byť vo veľmi blízkom, každodennom a neustálom kontakte s Bohom, budovať s Ním vzťah na najosobnejšej rovine, akú som doteraz zažila.

A tak kráčame, bojujeme s tým, čo tohto svetu príde normálne a veríme, že táto zmena prinesie Božie kráľovstvo všade tam, kam pôjdeme my v Ježišových šľapajach.

RIA ÓLVECKÁ
členka cirkevného zboru

MODLITBY 24/1

Otváram kľúčom dvere. Vchádzam do chodby. Asi po koľkýkrát? Som zvyknutá na hlasy, štebot detí a pokračovanie topánok. Niekedy si ani nemám kde položiť veci, či zavesiť kabát.

Dnes je to však úplne iné. Zvláštne ticho. A zvláštna vôňa. Jediný kabát. Jeden pár topánok. Začujem slová piesne. Znie chválospev.

Otváram dvere. Za nimi v svetle sviečok sedí moja sestra. Vymeníme si úsmevy namiesto pozdravu. Tak ako? Odpoveďou je jej tvár, oči a ústa. Chytíme sa za ruky a modlíme sa spolu, ďakujeme za naše rodiny, našich manželov, deti, žehnáme si, slová vychádzajú z našich sŕdc, ani nevie-

me ako. Sme si však isté, že nie sme samy. Je tu s nami. On. Náš Pán a Boh. Ten, ktorý nás stvoril a daroval nám spásu. Sme tu s Ním a pre Neho aj v tento čas. Ani neviem kedy a ostávam sama. Čítam si vďaky a prosby bratov a sestier nášho zboru, spoločenstiev v ňom a opäť chválím a ďakujem, prosím a rozprávam sa s mojím Otcom. Veľa myšlienok mi prúdi hlavou, z mnohých vecí som usvedčená a smutná, no zároveň prichádza nádej a s ňou radosť. Sadám si pod kríž a privieram oči, som vďačná za tú blízkosť a vzácny čas. Je to presne ako v tej básni Tvoje dieťa, na stene medzi modlitbami. Vďaka Ti Bože, že môžem byť Tvojím dieťaťom.

Zdá sa mi, alebo naozaj počujem zvoníť zvonček? Je to možné, že už ubehla jedna hodina? Strieda ma brat z nášho rodinného spoločenstva. Pozdravíme sa a ja prehltam slzy a ponáhľam sa. Nechcem ho obrať ani o sekundu z hodiny, ktorú môže prežiť v blízkosti svojho Otca ako Jeho dieťa.

Ak máte túžbu pripojiť sa k nám, ak máte túžbu chváliť nášho Boha, vzdávať Mu slávu a vďaku, bojovať na modlitbách za náš zbor, za svoje spoločenstvo, či ste z dorastu, mládeže, biblickej hodiny, alebo jednotlivec zboru, pridajte sa k nám. Jeden deň, 24 hodín. Oznam o modlitbách 24/1 nájdete dva týždne dopredu v zborovom bulletinu a nahlásiť sa na konkrétnu hodinu môžete na telefónnom čísle 0918 474489 u Aleny Popikovej.

ZUZANA TITKOVÁ
členka cirkevného zboru

MODLITBA

*Stvor moje oči pre lásku
nech vidím, to čo iní nevidia,
nech vidím na dno utrpenia
i šťastia výšiny,
slzy matky nad hrobom syna
a všetky ľudské príčiny.*

*Stvor moje ruky pre lásku
nech dotýkam sa toho, čo iní nemôžu
krídiel motýľa a neublížiť mu,
pohladiť stopy beznohých
a písať básne do piesku.*

*Stvor moje nohy pre lásku
nech za šťastím utekám
tam, kde iní nevládu.*

*Stvor moje ústa pre lásku
nech nemé piesne znejú do noci,
keď utiekam sa k Tvojej pomoci.*

*Stvor moje srdce pre lásku
nech v Tebe objímam svet,
a môžem siať i tam, kde zrna niet.*

*A duša z lásky stvorená
láskou chváli Hospodina.*

TATIANA LASKOVIČOVÁ
členka cirkevného zboru

CESTA K VÍŤAZSTVU VEDIE CEZ UTRPENIE

*(Prečítajte si 2. Korinským /2 K / 11,
19 – 33 a 12, 1 – 10)*

V živote sa stretávame s mnohými ťažkosťami a zložitými situáciami. K tomu najzložitejšiemu vôbec patrí odvaha priznať svoje slabosti. – Pokrytecky, falošne ich nezastierať. Mať odvahu, ochotu priznať: toto som zanedbal, tu som zostal dlžníkom. Priznať to nie vo všeobecnom zmysle: Ach, čo už, všetci sme slabí a hriešni, ale konkrétne. Chce to odvahu. Poriadnu dávku odvahy, poctivosti a pravdivosti. Veď ktože je ochotný priznať si, že alkohol je jeho slabosť? Alebo že sa nahnevá skôr, ako by na to bol skutočný dôvod? Alebo že sa príliš rýchlo zaľúbi, že mu nie je cudzí flirt? Alebo že má nadmernú potrebu uznania, túži byť neustále chválený? Alebo že každý deň večeria dva razy? S uvedenými slabosťami sa dá čosi robiť. Sú však aj iné slabosti. Napríklad chronická choroba či zdravotný postih, hendykep. Keď sa týka nás či kohosi z našej rodiny, pýtame sa: Prečo, Pane? Prečo práve ja, moje dieťa/vnúča?

Táto otázka bola aktuálnou aj pre apoštola Pavla. Trpel bližšie neurčenou chorobou. Možno očnou (porovnaj Galatským 4, 15), možno epilepsiou, možno iným trápením. Svoj list písal do cirkevného zboru v Korinte, ktorí tvorili rozličné skupiny. Súperili medzi sebou (1K 1, 12). V zbore boli i ľudia, ktorí upadali do extázy a potom hovorili – modlili sa v neznámych v jazykoch. Ako osvedčovali, nehovorili sami, ale Duch Svätý pohyboval ich perami a ich jazykom (viac o tom sa dočítame v 1. Korinským 14. kapitole.) Boli tam i takí, ktorí mnohých pokrstili alebo získali pre krst. Kresťania ktorej z týchto skupín sú sil-

nejší? Kto v cirkevnom zbore vykonal najviac? Kto je preň najužitočnejší – a teda najväčší v ňom?

Pavlovi protivníci sa nazdávali, že sú oproti apoštolovi vo výhode. Pavel však opisuje svoje mystické skúsenosti – ako bol vo vytržení uchvátený do neba. Dokladá, že počul také ohromujúce veci, že sa to nedá ani vypovedať (2K 12, 2 – 4). Aj on sa dokázal modliť v jazykoch (1K 14, 18), aj on mal dar uzdravovať (Skutky 14, 8 – 10; 16, 16 – 18). Nepochyboval o svojej práci pre cirkev (1K 15, 10). Mal sa čím pochváliť. No zostáva pokorný. S pokorou prijíma aj svoje trápenie, svoju – nám bližšie neznámu – chorobu. Rozpráva o tom, čo mu Kristus odpovedal na jeho opakované modlitby o uzdravenie: „Moja moc sa v slabosti dokonáva.“ (2K 12, 8) – Je to jedna z najpresvedčivejších odpovedí na otázku o zmysle ľudského utrpenia.

V našich slabostiach je Božia moc najväčšia. Keď sme s vlastnými silami na konci, dostávame najviac sily od Boha (prečítajte si text piesne z Ev. spevníka č. 505).

Sú dnes skupiny kresťanov, tzv. „charizmatikov“, ktorí sa radi pochvália tým, že organizujú podujatia s uzdravovaním. Modlia sa na nich za chorých a títo sú uzdravovaní. Ako evanjelickí kresťania sme si týmto neraz nie celkom istí. Najmä, keď nám ktosi namietne, že pokiaľ sa uzdravovaniami obdobne nedokazuje moc aj v našej cirkvi, kto vie, či veríme vôbec správne...

Aký postoj máme k tomu zaujať? – **Máme sa radovať, deliť sa o radosť, ak sa ľuďom dostáva Božie uzdravenie cez modlitby, nech sa to deje v ktoromkoľvek spoločenstve veriacich v Krista. Máme sa tiež modliť za chorých**

a prosiť Pána Boha, aby ich – ak je to Jeho vôľa – uzdravil.

No voľačo aj nemáme – prinajmenšom dvoje:

(1) **Nemáme zabúdať, že uzdravenie je Boží dar, nevynútiteľný našou modlitbou; že hoci smieme a máme o zdravie prosiť, nikdy by sme nemali používať modlitbu ako nátlakový prostriedok na Pána Boha.** – Teda, nemali by sme naše prosby predkladať Hospodinovi ako zoznam Jeho povinností, ale modliť sa v duchu Ježišom, ktorý vravel: Nech sa stane „nie ako ja chcem, ale ako Ty“ (Matúš 26, 39b); nech sa stane Tvoja vôľa“, nebeský Otče (Matúš 26, 42b).

(2) To druhé, na čo by sme nemali zabúdať, je fakt, že Nová zmluva neobsahuje iba „hrdinské“ príbehy – texty, v ktorých sa vraví o uzdravovaní priamym Božím zásahom. Práve stať v Písme svätom, o ktorej dnes premýšľame, nás upozorňuje, že **chváliť sa môžeme nielen uzdravením, ale – paradoxne – aj tým, že Pán Boh odmietol naše uzdravenie** (2K 12, 5nn). Veď Nová zmluva pozná obe situácie: Takú, keď boli skutky Božie zjavené skrze uzdravenie (slepca od narodenia – Ján 9, 3). Pozná však aj situácie, keď sa Božia moc dokonáva v našej slabosti, keď sa práve na pozadí našej slabosti, našej choroby, zreteľne preukazuje Kristova sila. S Pavlom môžeme spoznávať, že čím sme slabší, tým silnejšie sa rozvíja v nás Božia moc (2K 12, 10b).

Vo viere všeobecnej kresťanskej vyznávali sme o Pánovi Ježišovi: „Zostúpil do pekiel“ – čiže: až do najväčšej vzdialenosti od Boha. Nejestvuje teda nijaká oblasť, o ktorej by sme mohli povedať, že tam Pána Boha nenájdeme. I tam, kde sa nám zdá, že Pána Boha niet, že Boh na nás zabudol, je Ježiš Kristus prítomný. **Naše slabosti sú príležitosťou pre Božiu**

moc. „Práve keď som slabý, som mocný.“ (2K 12, 10b) Nezakladám si na tom, nechválím sa tým, čo môžem a viem, ale tým, čo nemôžem – lebo práve v ľudskej slabosti sa prejavuje Božia moc.

Pavel nebol človek, ktorý koketoval so slabosťou. On píše svoje vyznanie ako ten, komu vlastná slabosť naplňa srdce bolesťou. Zároveň však vyznáva, že Božej milosti sa mu dostáva práve tam, kde je slabý, kde cíti obavy, ohrozenie života, tam ho Pán Boh najväčšmi posilňuje a potešuje.

Hospodin k nám hovorí cez Bibliu, cez kázané Božie slovo, prostredníctvom sviatostí, pomocou iných ľudí, skrze duchovnú literatúru, no **Pán Boh k nám hovorí aj cez utrpenie a kríž.** Slovo tých, ktorí prešli ťažkými životnými skúškami, má inú váhu ako slovo akýchsi hrdinov, náboženských „rambov“ či „terminátorov“ – ktorí všetko zdolajú „ľavou zadnou“, bez najmenších problémov.

Ludia, ktorí svoje slabosti pokrytecky nezakrývajú, pomáhajú aj ďalším stávať sa otvorenejšími, úprimnejšími; takými, ktorí si nezakladajú na svojich výkonoch a zásluhách, ale na Božej moci. Takto, keď ako kresťania žijeme z Božej milosti, keď na ňu orientujeme i ďalších, môže prúdiť Božia milosť do nášho nemilosrdného sveta.

Dnes sa nezriedka vraví, že v národe i v cirkvi nám chýbajú silné osobnosti. Cirkev plná slabých ľudí však nie je nijakou katastrofou, keď v svojej slabosti nachádza silu v Božej milosti, v Kristovej moci. Práve časy slabosti sa vďaka Božej moci môžu stať novým posilnením viery.

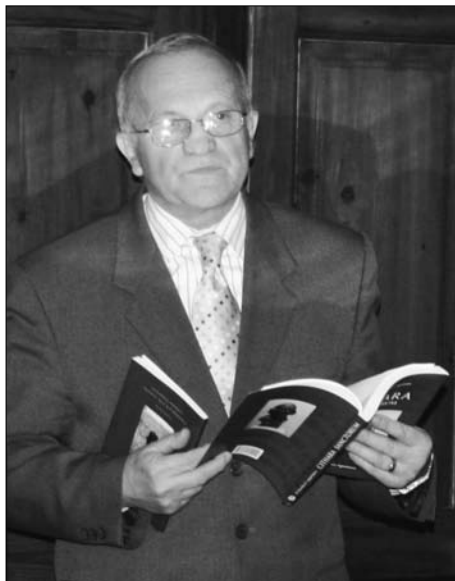
**Použitím viacerých prameňov pripravil
MARTIN ŠEFRANKO
zborový farár**

CITHARA SANCTORUM – TRANOSCIUS V KULTÚRNYCH DEJINÁCH SLOVENSKA K vernisáži výstavy Cithara sanctorum v Starom evanjelickom lýceu na Konventnej ulici v Bratislave

Celý život a pôsobenie Juraja Tranovského je pevne späté s nesením kríža. Pre svoju vieru v Krista ako evanjelický kňaz bol často v putách, viackrát vo vyhnanstve a vo väzení. V mnohých ťažkostiach a utrpení. S týmto krížom prišiel i do Liptovského Svätého Mikuláša, kde strávil posledné, ale plodné roky života.

A práve on, Juraj Tranovský (1592 – 1637), je príkladom toho, že Boh – hoci dopustí, aby sme niesli ťažký kríž – ale nás nikdy neopustí. Tranovský sa nezľakol prenasledovania, nevzdal sa viery. Je príkladom toho, že ťažko skúšaný život môže byť životom radostným, prospešným blížnym a na slávu Bohu.

Tranovský túžil dať evanjelickému ľudu to, čo mu najviac chýbalo po reformácii: knihu nábožných piesní – kancionál. Musíme si pripomenúť, že do tých čias väčšina ľudí nevedela čítať a písať. Stačilo, keď kancionál mali dvaja ľudia: kňaz a kantor – organista. Vplyvom reformácie sa začala šíriť vzdelanosť pospolitého ľudu. Ten sa naučil čítať a písať, chcel sa aj hneď vzdelávať. V bohoslužobnom ohľade to bolo spevom svojich vlastných piesní. Tejto túžbe chcel vyhovieť Juraj Tranovský. Usilovne zbieral a hľadal staré piesne, prekladal z latinčiny a nemčiny, sám napísal 90 piesní a v roku 1636 (teda rok pred smrťou) pripravil do tlače Citharu sanctorum so 414 piesňami. Tranovského kancionál formoval slovenskú evanjelickú luteránsku tradíciu, o čom svedčia mnohé vydania Cithary sanctorum. Kancionál sa stal spolu s Bibliou a Malým Luthеровým katechizmom našim starým

Autor projektu doc. Dr. Miloš Kovačka

otcom a starým mamám vzácnym pokladom, horiacou fakľou, ktorú si odovzdávali mnohé generácie. Táto kniha piesní a neskoršie aj modlitieb rozplameňovala srdcia tých, ktorí ju brali do rúk a spievali z nej. Vnášala do života radosť, útechu, lásku, odvahu, chuť žiť a niesť svoj kríž.

Monumenty kultúrnych dejín, k akým nesporne Cithara sanctorum – Transcius – patrí, zostávajú pre súčasníkov zväčša len historickými kulisami. Je teda Cithara už len 373-ročnou cirkevnou a historickou kulisou? Možno dovtedy, pokiaľ sa jej nedotkneme. Jediná osobná skúsenosť nás presvedčí, že kniha stále dýcha. Je nutné nanovo ju poňať v rukách a pre-

Autorka námetu a scenára Mgr. Daniela Fiačanová

listovať. To nám umožňuje aj prezentovaná putovná výstava v dvorane Starého evanjelického lýcea v Bratislave pod názvom Cithara sanctorum v duchovných dejinách Slovenska, 1636 – 2006.

„Každý mal gitaru a zlaté čaše plné ty-
mianu.“ (Zjavenie Jána 5, 8)

Slová z Biblie sú výstižné pre každé stretnutie s Citharou. Sú napísané na prvom paneli putovnej výstavy v ozdobnej drevokresbe, ktorá s menšími úpravami zdobí mnohé vydania Cithary sanctorum. Putovná výstava sa začala rodiť v Liptovskom Mikuláši v roku 2006. Autorom projektu je doc. Dr. Miloš Kovačka, PhD. Námet a scenár spracovala Mgr. Daniela Fiačanová. Realizácia: Mgr. Daniela Fiačanová a PhDr. Daniela Elena Komárová. Výtvarné a grafické spracovanie: G.A.G. Umelecká agentúra, spol. s r. o., Banská Bystrica.

Bratislavská prezentácia putovnej výstavy splnila túžbu a očakávanie autorov. Putujú pripravené panely, ale vecné, predovšetkým knižné exponáty jednotlivých historických vydaní vzácnej knihy sú prezentované z domácich knižníc, fondov.

Výstava má poskytnúť pohľad na bezkonkurenčnú početnosť vydaní slávneho kancionála a reprezentovať hlboký vzťah slovenských evanjelikov k svojej – po Biblii – najdrahocenejšej knihe.

Ak na Citharu pozerá odborník z hymnológie, zaujímajú ho veľmi vážne problémy samotného obsahu, vnútornej stavby, formy či hudobnej zložky... Ak na Citharu pozerá historik kultúry, vidí ju ako „produkt“ desiatok generácií sadzačov, tlačiarov, kníhviazačov, knihárov, ktorí naveky zostali v anonymite. Ak si Citharu prezerá vnuk alebo vnučka, číta na predsádke knihy, „tintovou“ tužkou

Cithara sanctorum – učenie Písma svätého v podobe nábožných piesní vydaná v roku 1636 Jurajom Tranovským

kostrbato napísané: ... narodil sa nám roku Pána ..., umrela mi moja dobrá žena ..., zadovážili sme si roľu ... Objaví rodinnú kroniku, matriku, ba až tajuplný obraz rodiny. Ani výstavou sa nedá dostatočne vyjadriť, akým veľkým požehnaním bola a ešte stále je vzácna kniha Cithara sanctorum – Tranoscus. Pri jej zrode nechýbal cit, viera, láska, nádej. Toto všetko sprevádzalo takmer štyristo rokov srdcia i duše desiatok generácií, ktoré si svoj Tranoscus nekonečne ctili!

Pavol Dobšínský to vyjadril takto: „Poklad to neoceniteľný...! Ale ani nebude slovenského evanjelického domu bez neho! Slovenskí otcovia a hospodári odkladajú si ho v príbytkoch na najvzácnejšie miesto, matere nevydávajú dcér bez neho. Náš ľud sa neodcudzí od nábožnosti ani od reči svojej, dokiaľkoľvek vo vážnosti je Tranoscus.“

Juraj Tranovský urobil šťastný a múdry krok, keď čisté učenie z Písma svätého podal našim predkom vo forme nábožných piesní. Takto ho najlepšie pochopili, obľúbili a zachovali. Tranovský videl ostro a ďaleko za hranice materiálneho sveta. Nenechal sa odradiť ani chorobou, ani prenasledovaním. Známa je výpoveď Tranovského: „Dvakrát se modlí, kto spíva, však když srdce při tom bývá...“.

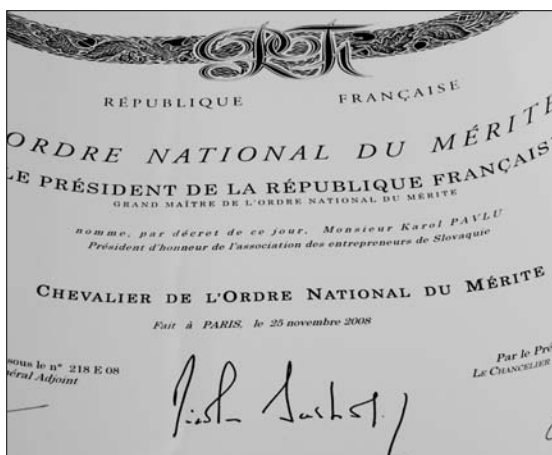
Ako literárna múzejníčka si často kladiem otázku. Kde by sme boli dnes bez Cithary sanctorum? Neviem. Viem však, že náš život by bol chudobnejší a smutnejší. Výstavu som pripravovala v presvedčení, že prítomnosť a budúcnosť bez poznania minulosti je ako rozum bez srdca.

DANIELA FIAČANOVÁ
kurátorka výstavy

VYSOKÉ OCENENIE PREZIDENTA FRANCÚZSKEJ REPUBLIKY UDELENÉ KAROLOVI PAVLŮ

*Prezident Francúzskej republiky
NICOLAS SARKOZY udelil
Ing KAROLOVI PAVLŮ
vysoké štátne vyznamenanie
Francúzskej republiky
Chevalier dans l'Ordre National
du Mérite – Rytier národného
rádu za zásluhy. Vyznamenanie
nášmu zborovému dozorcovi
odovzdal 6. marca 2009
veľvyslanec Francúzska
na Slovensku pán HENRY CUNY.
Gratulujeme.*

UZNESENIA ZO ZBOROVÉHO KONVENTU CZ ECAV V BRATISLAVE KONANÉHO 4. 1. 2009 V NOVOM KOSTOLE

Br. dozorca prečítal dôvodovú správu a návrhy uznesení:

1. Schválenie auditorskej správy a predbežného rozpočtu (konečný môže byť predložený až po auditorskej správe za rok 2008) na rok 2009

V rozpočte bude vyčlenená rezerva na:

a/ spoluúčasť CZ na grantovom financovaní

b/ financovanie výberových konaní pre rekonštrukciu SL

c/ financovanie prác navyše, ktoré sa ukážu ako nutné nebudú financované z grantu

2. Súhlas s predbežným financovaním zboru v roku 2009

3. Podľa plánu rozvoja CZ urýchliť schválenie otvorenia domova dôchodcov

4. Vytvoriť pri Veľkom kostole priestory pre sociálne a služobné byty

5. V rámci posilňovania kompetencií pastoračných obvodov bude vyčlenená čiastka 200 tisíc korún o ktorých použiť budú môcť priamo rozhodovať poddozorcovia za jednotlivé PO zboru. Čiastka bude medzi jednotlivé PO roz-

delená nasledovne – Veľký kostol: 80 tisíc, Nový kostol: 80 tisíc, Dúbravka 40 tisíc slovenských korún.

6. Predĺženie platnosti nájomnej zmluvy pre cirkevnú ZŠ na Palisádoch 57. Symbolické nájomné bude platiť dovtedy, kým v týchto priestoroch bude sídliť škola zriadená niektorou z cirkevno organizačných jednotiek ECAV.

7. Konvent prijíma auditorskú správu a zaväzuje predsedníctvo zapracovať opatrenia navrhované v správe. O vykonaných opatreniach podať správu do budúceho výročného konventu, do marca 2010.

Hlasovanie o uzneseniach: 131 za, 6 sa zdržalo, 0 proti.

Brat dozorca K. Pavlů poďakoval bratovi M. Kováčovi, za vypracovanie žiadosti o grant na opravu strechy Starého lýcea.

Br. M. Zajden navrhol br. M. Kováčovi odmenu 500 euro za vypracovanie tejto žiadosti. Tento návrh bol konventom jednomyseľne schválený.

Do diskusie sa nikto neprihlásil.

Konvent bol ukončený modlitbou.

KOMENTÁR K HOSPODÁRSKEMU VÝSLEDKU ZA ROK 2008 V CZ BRATISLAVA / VÝHLAD NA ROK 2009

Diverzifikácia, čiže rozdelenie príjmov do troch nezávislých pilierov znižuje riziko výpadku príjmov aj za veľmi nepriaznivých okolností aj za zhoršenej hospodárskej situácii (rozpad nájomného, realitného trhu, zhoršenie hospodárskej

situácie a pod.)

Oprava a rekonštrukcia účtovnej evidencie od roku 1998 spolu s ukončením odbornej auditorskej správy potvrdenej daňovým úradom, znamenalo jednorázové vrátenie už zaplatenej dane vo výške

1 milión 280 tisíc a navyše pasportizáciou, novým ocenením základných prostriedkov, prepracovanie odpisových ukazateľov a využitie uznaných nákladov znamená, že za rok 2008 cirkevný zbor bol oslobodený od platenia dane z príjmu, čo v praxi znamenali dodatočné finančné zdroje, ktoré môžu byť použité pre potreby cirkevného zboru, menovite pre ukončenie domova dôchodcov. V praxi to znamená za ušetrené peniaze môžeme kúpiť nové, najmodernejšie, polohovateľné postele do domova dôchodcov.

Ďalšou, zásadnou, skoro revolučnou zmenou je naplnenie fondu opráv, ktorý zaručuje zdroje na financovanie rozsiahlych opráv z vlastných prostriedkov. Vytvorenie fondu opráv je síce zákonná povinnosť, ale v praxi ju zbor nedôsledne, alebo vôbec nenaplnil. Na základe doporučenia auditorskej správy z každého prijatého eura, bude 50 centov automaticky odvedených do fondu opráv. Týmto opatrením sa prvýkrát v novodobej histórii zboru vytvára predpoklad financovania opráv a údržby z vlastných zdrojov.

Predložený hospodársky výsledok vytvára reálny predpoklad plnenia schválených materiálnych a sociálnych cieľov v roku 2009 a v ďalších rokoch. Musíme očakávať výpadky príjmov v súvislosti s celosvetovou hospodárskou krízou, ktorá už zasiahla a zasiahne aj náš cirkevný zbor.

Zbor musí ešte zvýšiť hospodárnosť, optimalizáciu a korekciu výnosov aj nákladov, v náväznosti na očakávané výpadky.

V roku 2004 hospodárska správa, spolu

s hospodárskym výborom riešila každý mesiac najväčší problém – nedostatok peňazí na vlastné, neprimerané výplaty (mzdy, odvody a réžia spolu 3 milióny korún), ktoré vyčerpali vyše 50% celoročného príjmu zboru. Ako vyzeral majetok obhospodarovanej vtedajšou hospodárskou správou, je dostatočne známe.

Aj v roku 2009 rieši správcovská spoločnosť rôzne problémy, ale chválabohu už majú inú kvalitu. Správa a ochrana cirkevného majetku je samozrejmosť, o ktorej sa už nehovorí.

Problém, ktorý sa rieši v tomto roku, je čo najlepšie a najhospodárnejšie je dokončiť stavebnú časť domova dôchodcov, zabezpečiť sociálne byty pre obsluhujúci personál, a ďalšie sprievodné služby, ktoré potrebujeme.

Trvalé osočovanie a napádanie mojej osoby na všetkých možných fórach (napr. posledné hrubé a klamlivé útoky v Protestantskej Bratislave), nebudem komentovať. Ale to neznamena, že nebudem vyžadovať poriadok, dôsledné účtovanie, hospodárnosť a predovšetkým brániť neoprávnenému využívaniu cirkevného majetku na úkor zboru. Viem, že táto nepopulárna činnosť (označovaná kritikmi ako ekonomický teror) je v skutočnosti dôsledným plnením služby, ku ktorej som sa zaviazal. Ak niekto nevie, alebo čo je horšie nechce pomôcť, nemal by aspoň brániť úsiliu o dosiahnutie spoločných cieľov. Takéto konanie škodí celému zboru!

Ing. KAROL PAVLŮ
zborový dozorca

ŠTATISTICKÉ ÚDAJE O NAŠOM CIRKEVNOM ZBORE ZA ROK 2008 (POĎEA STAVU K 1. 1. 2009)

KRST SVÄTÝ

63 chlapcov

53 dievčat

3 muži

4 ženy

Bolo bolo 123 pokrstených – rovnako ako v roku 2007.

KONFIRMÁCIA

17 chlapcov

24 dievčat

9 mužov

13 žien

Bolo 63 konfirmovaných, t. j.

o 48 menej ako v roku 2007.

SOBÁŠE

17 čisto evanjelických

16 zmiešaných

3 požehnaní manželstva

Spolu je to 36, čo je o 9 sobášov menej ako v roku 2007.

VEČERA PÁNOVA

V kostoloch ju prijalo:

2 096 mužov,

4 176 žien.

V domácnostiach, domovoch dôchodcov a nemocniciach ju prijalo

86 mužov,

108 žien.

Spolu je to 6 461 komunikantov,

čo je o 628 viac ako v roku 2007.

POHREBY

69 mužov

95 žien

Spolu je to 164, teda o 20 pohrebov menej ako v roku 2007.

Do zboru sa prihlásilo 182 ľudí.

Zo zboru sa odhlásilo 112 ľudí.

K 1. 1. 2009 bolo v našej evidencii

4 061 členov cirkevného zboru,

čo je o 70 viac ako k 1. 1. 2008.

PREČÍTALI SME SI

PISZTORYHO PALÁC MUSÍ POČKAŤ

*Prevzaté z prílohy denníka SME,
Bratislava 8. januára 2009*

Obnova bývalého Múzea V. I. Lenina na kultúrne centrum sa odsúva.

V minulom roku dala samospráva na obnovu 498-tisíc eur (15 miliónov korún), tento rok nevyčlenili poslanci nič. „Pri schvaľovaní rozpočtu navrhli práce presunúť na rok 2010. Uprednostnili riešenie havarijných stavov budov základných škôl a predškolských zariadení,“ povedala hovorkyňa Starého Mesta Alena Kopřivová.

Mestská časť si dala urobiť projekt obnovy, už je hotový. „Je v ňom navrhnuté, ktoré priečky treba odstrániť, čo dobudovať“, povedala hovorkyňa. Projekt ráta ale s vyššou sumou, 829-tisíc eur (25 miliónov korún) bez podkrovia.

Slabinou pamiatky sú sociálne zariadenia na všetkých podlažiach, v suteréne potrebuje obnovu kinosála. V budúcnosti tu má byť aj kaviareň a galéria.

Palác dal v 19. storočí postaviť lekárnik Pisztorý. Výzdoba veľkej časti sa zachovala aj preto, že komunisti sem neskôr prirobili druhé stropy, ktoré ju zakrývali.

Staré Mesto presadzuje obnovu postup-

ne, prvé sa majú prerábať priestory, ktorí sa budú dať prenajať. Tie potom majú zarábať na zvyšok rekonštrukcie. Takáto obnova sa osvedčila v prípade bývalej Evanjelickej nemocnice na Partizánskej ulici. Rekonštrukciu cirkevný zbor začal sám v roku 2004, budova roky chátrala. Medzi prvými tu vznikla kaviareň, zo získaných peňazí zbor začal opravovať priestory, ktoré slúžia verejnosti. Dnes tu sídli aj le-

káreň, ordinácie, domov dôchodcov a dve redakcie.

DOROTA KRÁKOVÁ

**(Pozn. red. Evanjelickej Bratislavy: Zriadenie domova dôchodcov je zatiaľ len v štádiu príprav, domov dôchodcov teda ešte v bývalej nemocnici nesídlí. Je v nej však zriadený internát pre vysokoškolákov.)*

EVANJELIZÁCIA PRO CHRIST 2009 VO VEĽKOM KOSTOLE 1. 4 – 5. 4. 2009

ProChrist je nemeckými kresťanmi zorganizovaná príležitosť so zámerom čo najväčšiemu okruhu ľudí v celej Európe priblížiť kresťanské životné hodnoty a dať podnety a impulzy ku kresťanskému životnému štýlu najmä prostredníctvom najnovšej televíznej a satelitnej techniky. Podujatie je rozdelené na niekoľko večerov, kde je slovom, hudbou a cez kázne Urlicha Parzanyho zvestované evanjelium. Ulrich Parzany je evanjelický farár, bývalý riaditeľ kresťanskej mládežníckej organizácie **YMCA** v Nemecku, žije v Kasseli a na projekte ProChrist spolupracuje od roku 1995. Jeho kázne pozývajú poslucháčov k viere v Ježiša Krista.

Hlavné podujatie ProChrist prebieha v Nemecku, odkiaľ sa pomocou satelitu prenáša do 15 krajín a do viac ako 1 000 miest celej Európy. V každej krajine, teda aj na Slovensku, je niekoľko prenosových miest. Jedným z nich bude aj náš **Veľký kostol na Panenskej ulici**, v ktorom sa dňoch **1. 4. – 5. 4. 2009 o 18.00 hod. budú konať evanjelizačné večery**.

Kazateľ Ulrich Parzany

Témy jednotlivých večerov:

Streda 1. 4. 2009

Nezmeškáme to najlepšie?

Štvrtok 2. 4. 2009

Ako to len Boh môže dopustiť?

Piatok 3. 4. 2009

Môže sa nemožné stať možným?

Sobota 4. 4. 2009

Ako môžeme v živote začať odznova?

Nedeľa 5. 4. 2009

Čo všetko sa dá zmeniť?

Bratia a sestry! Srdečne Vás pozývame na tieto večery, ktoré nás majú povzbudiť vo viere a priviesť bližšie k Pánovi. Ako sa môže každý člen cirkevného zboru zapojiť do Pro Christ?

- Modlitbami – aktívne sa modliť za 3 – 5 ľudí z Vášho okolia, ktorých chcete pozvať na jednotlivé večery.
- Aktívnym pozvaním 3 - 5 priateľov na Pro Christ do Veľkého kostola (príďte spolu s nimi).
- Jednotlivé spoločenstvá cirkevného zboru sa vždy predstavia v predprograme od 18:00 do 18:15:

* Mládež – 1. 4. 2009 * UPC Mosty – klub 31, Mlynská dolina – 2. 4. 2009 * Dorast – 3. 4. 2009 * Rodinné spoločenstvo – 4. 4. 2009 * Biblické hodiny – 5. 4. 2009
Tieto spoločenstvá v súčinnosti s vedením cirkevného zboru budú zodpovedné za následnú prácu s účastníkmi akcie Pro Christ.

Kto je ochotný pomôcť pri podujatí, prosíme, nech sa prihlási u brata zborového presbytera Jozefa Kováča (tel: 02/555 69 378).

Ing. MILAN JAKŠ
Ing. JOZEF KOVÁČ

VEČERA PÁNOVA V DOMÁCNOSTI

Tých, ktorí už pre vysoký vek alebo zdravotné problémy nevládzu prísť do kostola a majú záujem prijať sviatosť Večere Pánovej v domácnosti, prosíme, aby telefonicky alebo prostredníctvom svojich blízkych kontaktovali naše farské úrady:

FÚ Konventná 11, tel. 02 / 5441 3031; FÚ Legionárska 6, tel. 02 / 5557 1195).

Môžete kontaktovať aj priamo niektorého z duchovných nášho cirkevného zboru. Kontakt na nich si nájdete v schematizme Tranovského kalendára, alebo na našej webovej stránke: www.ecavba.sk/kontakty

Náš verný čitateľ

PODUJATIA CZ ECAV BRATISLAVA

Večer s rodinami + Timothy, 23. 11. 2008

Umelecký večer, 3. 12. 2008

Mikuláš, 6. 12. 2008

Vianočný bazár, 7. 12. 2008

Dorastový deň, 10. 1. 2009

Karneval, 7. 2. 2009

HROBÁR AKO POMOCNÍK PRI ZMŤTVYCHVSTANÍ

O D D Y C H O V É Č Í T A N I E

Kto chce niečo vedieť presne, musí sa spýtať odborníkov. Aj na smrť jestvujú odborníci. Nemyslím teraz na lekárov a farárov, ale na tých, ktorým mŕtvy patrí úplne: Vedú život medzi mŕtvymi, ich parfumom je pach tlenia.

Znamená smrť koniec všetkého? Hrobár to vie: „Šupneme tam rakvu, zahádzem to a šlus. Aj kamaráta hrobára sme práve takto pochovali. Všetci tam pôjdeme. Nič nezostane. Veď predsa ani nemôže zostať – nič. Ako sa to kedysi vravievalo: Kto inému jamu kope, sám do nej padá. Zo zeme si prišiel a do zeme pôjdeš... My tu teraz máme všetkých v zemi. Iba žeby som niekoho zas vykopal.“

Hrobár je realista, stráži si svoje mŕtvolky. Ani jedna sa mu nestratí. To tak. Ešte aby som mal opletačky. Ale kto by dnes kradol mŕtvolky?

Hrobár si to už postráži, aby všetky mŕtvolky ležali v zemi – ako hrozienka v koláči.

„My tu včuľ máme všetkých v zemi.“ Hovorí to dosť hrdlo, dbá o česť svojho povolania. Mŕtvy je mŕtvy, má teda len jednu možnosť, ako utiecť z cintorína: Iba žeby som niekoho vykopal.“ Ba prekrásne to hrobár povedal.

Tu nadobúda povolanie hrobára božský rozmer. Keby žiadneho mŕtveho nevykopal, zostanú všetci nebožtíci v zemi na večné veky. A tak mám takú víziu: Kristus ako hrobár, ktorý v posledný deň pôjde a vykope všetkých mŕtvych, aby mohli povstať. Alebo, možno: Kristus v posledný

deň pôjde a vykope hrobárov. Tí potom zas vykopú všetkých ostatných nebožtíkov. Pozrime, hrobár ma zaistené pracovné miesto i na onom svete. Tu je pozemským zakopávačom mŕtvych, tam bude nebeským vykopávačom mŕtvych. Aj na zmŕtvychvstanie je totiž potrebný personál.

Podrobnosti takejto práce pri zmŕtvychvstaní opísal Abrahám a Santa Clara voľne podľa proroka Ezechiela:

„Tu hlava, tam iba pol hlavy, tu temeno, tam zas zub, tu koleno, tam rebro, o kus ďalej lakeť, inde píšťaľ. Ako keby padali snehové vločky. Každý totiž pozohľadáva svoje údy, kam patria.“

Myslím, že Ezechiel chodil z miesta na miesto, z jednej strany na druhú stranu, aby videl, či sa všetky údy dostali na predchádzajúce miesto. Dosť možné, že keď videl píšťaľu pri hlave, dohovárať jej. To sa predsa nerobí! Marš preč! A skoro tam, kam patríš! Presto. Rýchlo a bez odvrávania. Až potom kosti začali obrastať šlachami, žilami a mäsom.

Zmŕtvychvstanie ako gigantická skladačka?

A hrobári – tí vedia, „ktoré kosti pasujú k sebe“. Preto Kristus v onen deň povie hrobárom: „Tak, páni. Teraz začneme so zmŕtvychvstaním. – Bude to makačka. Vykopte všetkých, ktorých tam máte pochovaných.“

PETER KARNER

Prevzaté z Evangelického týdeníku Kostnícké jiskry, roč. 88, č. 27/2003 z 13. 8. 2003

PÁN BOH MÁ VESELÝCH LUDÍ RÁD

Dinosaurie mláďa sa pýta:

- Mami, keď zomriem, pôjdem do neba alebo do pekla?
- Do múzea, zlatko, do múzea.